Opłąta pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT | פרייז 15 גראָשען | היינט 8 זייטען

נייער פאָלקסבלאַט

№ 97 | Łódź, Wtorek, 28 kwietnia 1931 r. | ניינטער יאָהרגאַנג | לאָדז, דינסטאָג, י"א אייר תרצ"א | № 97

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: לאָדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

לאָדזער מאַגיסטראַט קלאַגט אָן די רעגירונג אין העכסטען געריכט

צוליבן פערקלענערן די בעאַמטען־פענסיעס מיט 15 פראָצ.

וואַרשא, 27. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספאָנדענט) אין העכסטען געריכט איז אָנגעקומען אַן׳אָנקלאַגע פון לאָדזער מאַגיסטראַט געגען דער רעגירונג צוליב דער פעראָרדנונג פון אינערן־מיניסטער צו רעדוצירען די בעאַמטען־פענסיעס מיט 15 פראָצ.

דער לאָדזער מאַגיסטראַט האַלט, אַז דער אינערן מיניסטער האָט נישט געהאַט קיין רעכט אַרויסצוגעבען אַזאַ בעפעהל.

קאָרפאַנטי טרעט אַרויס פון סענאַט

וואַרשאַ, 27 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספאָנדענט) סענ. קאָרפאַנטי האָט בעשלאָסען זיך אָפּצוזאָגען פון זיין אַמט אַלס סענאַטאָר.

משוגענער צורייסט מאַרשאַל פילסודסקי׳ס בילד

וואַרשאַ, 27 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספאָנדענט) נעכטען 10 אַווענד האָט אַ פערזאָן אויסגעזעהן די שויב פון פענסטער פון דער פיליע פון „איל. קוריער״ אויף קראַקאָווער פאָרשטאָט, אַרויסגעכאַפּט פון דאָרט דאָס בילד פון מאַרשאַל פילסודסקי און עס צעריסען אויף פיצלעך.

אין גאַס איז געוואָרען אַ פּאַניק. דעם פערזאָן האָט מען פערהאַלטען. עס האָט זיך אַרויסגעשטעלט, אַז ער איז אַ משוגענער און איז די טאָג ערשט אַרויס פון שפּיטאַל אין טוואָרקי.

די טעג זאָלן שוין געמאַכט ווערען ענדערונגען אין דער רעגירונג

וואַרשא, 27. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספאָנדענט) אין די סיים־קולואַרען האָט מען נעכטען גאַנץ לעבהאַפט געשמועסט, אַז די פראַגע וועגען ענדערונגען אין דער רעגירונג איז טאַקע אַקטועל.

נאָכדעם ווי עס איז געשלאָסען געוואָרען די סיים־סעסיע וועט געמאַכט ווערען די ענדערונג אין מיניסטאָרען קאַבינעט, עס וועלען אַוועקגעהען עטליכע מיניסטאָרען און אויף זייערע ערטער וועלען קומען נייע.

א באָמבע־אויפרייס אין פּאַריז

פּאַריז, 27. (ספּ. טעל.) אין אַ האָטעל אין דער פאָרשטאָט שעוויל, האָט אויפגעריסען בייַנאַכט אַ באָמבע, וואָס איז אומבעמערקט געלעגען אין הויז.

דער רעסטאָראַן און קאַפע, וואָס געפינט זיך אין פּאַרטער, איז פערוויסט געוואָרען. די מויערען פון בנין זענען געפּלאַצט, פענסטער און טירען זענען אויסגעבראָכען געוואָרען.

קיין מענשליכע קרבנות זענען צום גליק נישט געווען.

סענאַט בעשטעטיגט די באַהן־הלוואה

וואַרשא, 27. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספאָנדענט) דער סענאַט האָט נעכטען זיך פערנומען מיט דער באַהן־הלוואה.

צו דער זיצונג זענען געקומען: דער פּרעמיער סלאַוועק, מיניסטאָרען זאַלעסקי, מאַטושעווסקי, קיהן, סלאַדקאָווסקי און הוביצקי.

דער מאַרשאַלעק ראַטשקעוויטש עפענט די זיצונג און בעהערט דאָס אָנדענקען פון פערשטאָרבענעם סענאַטאָר ווישינסקי.

נאָכדעם רעפערירט סענאַטאָר סאַבאַלעווסקי (ב.ב.) איבער דער אויסלענדישער באַהן־הלוואה.

סענ. גלאָמבינסקי ערקלערט, אַז זיין קלוב וועט זיך אָבהאַלטען פון שטימען:

סענ. שאַרסקי (ב.ב.) פערטיידיגט דעם רעגירונגס־פּראָיעקט.

סענ. גראַס (פ.פ.ס.) ערקלערט, אַז זיין קלוב וועט שטימען געגען רעגירונגס־פּראָיעקט.

באַהן־מיניסטער קיהן האָט געגעבען אויספיהרליכע אויפקלערונגען וועגען דער באַהן־הלוואה. דער מיניסטער האָט אויסגעפיהרט, אַז ער פערמאַכט נישט די אויגען אויך אויף די שלעכטע זייטען פון אָפּמאַך, נאָר אויב די בעדינגונגען זענען אַזעלכע, אַז אייגער פון דיאונטערהענדלער האָט געלד און דער צווייטער ברויך דאָס געלד צו האָבען, מוז מאַכען אַ בעסער געשעפט דער, וועלכער האָט דאָס געלד, איך שטעל פונדעסטוועגען פעסט, אַז אויך מיר מאַכען א גוט געשעפט.

מע זאָגט נאָכדעם צוגעטרעטען צו דער אָפּשטימונג, אין זעלבען מאָמענט האָט דער קלוב נאַראָדאָווי פערלאָזען דעם זאַל.

דער גאַנצער פּראָיעקט וועגען דער הלוואה איז אָנגענומען געוואָרען מיט אַ מעהרהייט פון ב.ב.־קלוב. די אַנדערע קלובען האָבען געשטימט געגען גאַנצען פּראָיעקט.

צום סוף האָט דער מאַרשאַלעק פאָרגעלעזען צוויי אינטערפּעלאַציעס אַריינגעטראָגען דורכן קלוב נאַראָדאָווי.

אויף דער זעלבער זיצונג האָט דער מאַרשאַלעק אויך מודיע געווען וועגען פּראָטעסט, וואָס איז אַריינגעטראָגען געוואָרען אין העכסטען געריכט געגען די סענאַט־וואַהלען אין דער ווילנער וואָיעוואָדזטווע.

אונטערהאַנדלונגען צווישען ענגלאַנד און דער יודישער אַגענץ

וועלען בעניַיט ווערען מאָרגען מיטוואָך

דייטשער פינאַנץ־מיניסטער

הייסט פערלייכטערען די שטייערען פאַר׳ן מיטעלשטאַנד

בערלין, 27. (ספּ. טעל.) פינאַנץ־מיניסטער ד״ר דיטריך האָט אויף אַ פערזאַמלונג פון קאַרטעל פון די דייטשע גרויסע פאַך־פעראיינען, געהאַלטען אַ רעדע, אין וועלכע ער האָט זיך אָפּגעשטעלט אויף דער טעמא „קאַפּיטאַל און באָלשעוויזם״, הער מיניסטער האַלט נישט, אַז דער פאַקט, וואָס דער באָלשעוויזם האַלט זיך אַזוי לאַנג אין רוסלאַנד, זאָל זיין אַ בעווייז, אַז דער באָלשעוויזם וועט אין מערב־איראָפּע פערטרעטען דעם קאַפּיטאַליזם. ער איז אין דער מיינונג, אַז דער גרויס קאַפּיטאַל דאַרף זאָרגען עס זאָלען זיך שאַפען גרעסערע, אָדער קלענערע פערמעגענסער און נישט דווקא קאָנצענטרירען בלויז גרויס קאַפּיטאַל, אַרויסגעהענדיג פון דעם שטאַנדפונקט האַלט דער מיניסטער, אַז מען דאַרף פערלייכטערען דעם מיטעלשטאַנד די שטייערען, די דייטשע רעגירונג האָט שוין אין דער היינזיכט געמאַכט דעם ערשטען שריט און בעפרייט פון פערמעגנס שטייער 20,000 בירגערפון מיטעל־שטאַנד.

קאָנפערענץ צווישן פּראָפ. ווייצמאַן און עמיר פון עבר הירדן

זאָל די ענגלישע רעגירונג האָבען געשטערט

ירושלים, 27. (יט״א טעלעגראַפיש) די רעוועלאַציעס פון אתמר בן אבי אין „דואר היום״, אַז די א״י־רעגירונג האָט געצוואונגען פּראָפ. ווייצמאַן אָפּצוזאָגען זיך פון זיין געפּלאַנטער קאָנפערענץ מיט׳ן עמיר פון עבר־הירדן, האָט אין דער היגער פּרעסע אַרויסגערופען אַ גרויסען רושם.

„דבר״ שרייבט: אויב די רעגירונג וועט נישט אָפּלייקענען די רעוועלאַציעס וועט איצט קלאָר ווערען פאַר דער גאַנצער וועלט די צביעות פון דער ענגלישער רעגירונג, וועלכע רעדט אין לאָנדאָן וועגען קאָנפערענצען ביי „ראָונדע טישען״ און שטערט אין א״י צוזאַמענקונפט פון די שטרייטענדע צדדים.

לאָנדאָן, 27. (יט״א טעלעגראַפיש) ווי די יט״א דערוויסט זיך וועט די צווייטע צוזאַמענקונפט פון די פאָרשטעהער פון דער יודישער אַגענץ מיט דער ענגלישער רעגירונג פאָרקומען היינטיגען מיטוואָך, די אַגענץ פאָרשטעהער וועלען פאָרמולירען זייערע פאָרשלאַגען פאַר׳ן ענטוויקלונגס־פּלאַן און זייער שטעלונג צו פערשידענע טיילען פונ׳ם פּלאַן, זייערע פאָרשלאַגען זאָלען שפּעטער מיטגעטיילט ווערען דער אַראַבישער עקזעקוטיווע.

ווי יט״א דערוויסט זיך זענען צווייפעלהאַפט די ידיעות, אַז ס׳זאָלען פאָרקומען אונטערהאַנדלונגען מיט די אַראַבער אין ירושלים, לויט די אינפאָרמאַציעס פון יט״א געפינט זיך סער טשענסעלאָר זייט אַ וואָך אין חיפה און דאָרט קומען קיין אונטערהאַנדלונגען נישט פאָר.

סיידען די אונטערהאַנדלונגען זאָלען פאָרקומען אין ירושלים אָהן דעם אָנטייל פון דעם הויך־קאָמיסאַר.

אין די ציוניסטישע קרייזען האַלט מען, אַז די אַראַבישע עקזעקוטיווע וועט מאָדיפיצירען איהרע פאָדערונגען.

איינהייטליכער יודישער בלאָק אין רומעניען

בוקאַרעשט, 27. (יט״א טעלעגראַפיש) צו די פאָרשטעהענדע וואַהלען אין פּאַראַמענט אַז ס׳וועט געשאַפען ווערען אַן איינהייטליכער יודישער בלאָק.

חסידישע טעכטער זאָלען בעקומען וואַהל־רעכט צו די קהלות

אזא רעזאָלוציע האָט אָנגענומען דער צוזאַמענפאָהר פון בנות אגודת ישראל

וואַרשאַ, 28 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספאָנדענט) היינט איז פערענדיגט געוואָרען די קאָנפערענץ פון די „בנות אגודת ישראל״. די צווייטע זיצונג איז פאָרגעקומען אין פריזער זאַל אויף מוראַנאָווער 34.

די לאָדזער דעלעגאַטקע פר. גוטמאַרגען האָט אַריינגעטראָגען אַ רעזאָלוציע, אַז חסידישע טעכטער זאָלען אויך האָבען וואַהל־רעכט צו די קהלות. די רעזאָלוציע איז אָנגענומען געוואָרען.

שאַרפע רעזאָלוציע געגען ראובן ברייניַן

תל־אביב (יט״א) דאָ איז אָפּגעהאַלטען געוואָרען די צווייטע קאָנפערענץ פון דער געזעלשאַפט „מגן״ צו פערטיידיגען די ציוניסטען אין סאָוויעט־רוסלאַנד. אין דער קאָנפערענץ האָבען זיך בעטייליגט פיל פּראַקטישע ציוניסטען, וועלכע האָבען געפונען אַ וועג קיין ארץ־ישראל. די קאָנפערענץ האָט אָנגענומען אַ שאַרפע רעזאָלוציע געגען ראובן ברייניַן, אין וועלכער עס ווערט צוו. אנד. געזאָגט: „ראובן ברייניַנס פאַלשע אינפאָרמאַציעס בנוגע דער ציוניסטישער בעוועגונג אין סאָוויעט רוסלאַנד איז עלול צו שאַפען דעם איינדרוק צווישען די יודען אויסער רוסלאַנד, אַז די ציוניסטען ווערען נישט פערפאָלגט דורך די סאָוויעטען פאַר זייער ציוניזם״.

די קאטאסטראפאלע פערפלייצונגען

פון די טייכען ווילִיע, ניעמאן און דווינע

ווילנע, 27. (פון אונזער קארעספאנדענט) נאך 5 שלאפלאזע נעכט האט דער

הויפּט־רעטונגס־שטאב

זונטאג ביינאכט ארויסגעשיקט פאלגענדע טעלעפאנאגראמע:

אין איצטיגען מאמענט, (11 א זייגער) האלט דאס וואסער אין טייך ווילִיא 7,90 מעטער, ד. ה. געפאלען אויף 45 צענטימעטער. דער קאטעדראלער פּלאץ, וועלכער איז נעכטען נאך געווען פערגאסען מיט וואסער, איז איצט שוין אבגערייניגט פון וואסער און עס איז נאך געבליבען אלס איבערבלייבּעכץ הויפענס שטיקלעך געהילצען, וואס דאס וואסער האט געהאט מיטגעריסען. דארט, וואו מען האט נעכטען געקענט אריבערקומען נאר מיט דער הילף פון ברעטער געהט מען שוין היינט צופיס אויף טריקעניש.

עס איז געווען א גרויס גליק,

וואס בעת דער פערפלייצונג איז געווען א זוניג־וועטער און ודי נעכט זענען געווען נישט קיין רעגענדיגע האבען די געליטענע געקאנט נעכטיגען אונטער׳ן פרייען הימעל. ווען עס וואלטען גראד אויך געווען רעגענס, וואלט דאס וואסער זיך נאך מעהר געווען געהויבען און דאס אפגעראטעוועטע האב און גוטס, וואלט פערניכט געווארען.

אויף ד יהייזער, וואס זענען אפגערייניגט געווארען פון וואסער, איז געבליבען א שמוציגקייט או זווילגאטש.

די בעפעלקערונג האט 6 טאג געפיהרט א קאמף מיט׳ן וואסער, פאליציי האט אפגעהיטען די פערפלייצטע גאסען און נישט צוגעלאזען אהין קיין טונקעלע עלעמענטען.

אלע לאסט־אויטאס זענען אין שטאט רעקווירירט געווארען, ווייל די שטאטישע און מיליטערישע פוהרען, זענען נישט געווען גענוג, אזוי ארום האט מען געקאנט ווי געהעריג בעזארגען מיט שפייז די ןעוואקוירטע איינוואוינער פון די פערפלייצטע ערטער.

אין מאנכע ערטער ציהען זיך, שוין וצוריק אריין די ענטלאפענע איינוואוינער.

ביינאכט זענען די פערפלייצטע גאסען געווען בעלויכטען מיט גרויסע רעפלעקטארען. דער טייך איז כסדר בעוואכט פון פאליציי.

די דווינע פערפלייצט

ווילנע, 27. (פון אונזער קארעספאנדענט) עס קומען אן בעאונרוהיגענדע ידיעות, אז די דווינע שטייגט כסדר.

ווילנע, 27. (פון אונזער קארעספאנדענט) נישט קוקענדיג דערויף וואס דאס וואסער פון דער ווילִיא פאלט, מאכען די כוואליעס ווייטער אן פערוויסטונגען.

די בריקען זענען ווייטער אונטער דער סכנה פערפלייצט צו ווערען

אין שטאט־טייל זאקרעט און אויף דער טערשיקרשיסקער הויף, האט מען אבסערווירט אנ׳אונרוהיגע בעוועגונג פון וואסער.

ביי די בריקען איז, ברעגעס ארבייט מען איבּערגעס ... טענסיוו צו פערזיכערען די ערטער. די טעלעפאןפערבינדונג מיט עטליכע שטאט־טיילען איז ווייטער איבערגעריסען צוליב דער פערפלייצונג. די לאגע פון דער שטאטישער עלעקטראוויניע האט זיך נעכטען פערבעסערט, דאס וואסער, וואס האט געהאט פערפלייצט די נידריגע טיילען פון דער עלעקטראוויניע פערקלענערט זיך.

ווילנע, 27. (פון אונזער קארעספאנדענט) אויפ׳ ןטייך ווילִיא האט זיך נעכטען בייטאג ווידער בעוויזען גרויסע וואסער־כוואליעס. דורך ווילייקע זענען די דאזיגע כוואליעס שוין אדורכגעגאנגען, מען ריכט זיך דעריבער אויף די זעלבע כוואליעס אויך אין ווילנע, האט מען צוליב דעם מורא פאר א נייע פערפלייצונג, וואס קאן נאך זיין ערגער ווי די ערשטע.

די מורא ווערט נאך גרעסער צוליב דעם, וואס דער ניעמאן ןהויבט זיך גאר שטארק אזוי, אז דאס וואסער פון דער ווילִיא קאן נישט אהין ארייבשטראמען.

ווילנע, 27. (פון אונזער קארעספאנדענט) דא זענען אנגעקומען פערטרעטער פון דער צענטראל מאכט אין ווארשא, וועלכע האבען אונטערגענומען, צוזאמען מיט די ארטיגע מאכט־ארגאנען ענערגישע דרינגענדע הילף־אקציע.

קאטאסטראפאלע פערפלייצונג פון ניעמאן

נאוואגראדעק, 27. (פון אונזער קארעספאנדענט) אויפ׳ן שטח פון דער נאוואגראדסקער וואיעוואודזטווע, האט דער ניעמאן פערפלייצט און אנגעמאכט גרויסע שאדענס. 40 הילצערנע בריקען זענען אפגעריסען געווארען, דריי גרויסע בריקען איבער׳ן ניעמאן און שטשארזש און בערעזין, זענען בעשעדיגט געווארען.

די קאמוניקאציע אויף אלע וועגען און אויף די ברייטע טאקטען איז איבערגעריסען געווארען.

איבער די פערפלייצטע ערטער שווימען מיליטערישע און פאליצייאישע פאטרולען און גיבען הילף די אייבוואויבער, וועלכע זענען אויף די בוידעמס און דעכער פון די פערפלייצטע הייזער.

לויט ביז איצטיגע ידיעות זענען פערפלייצט צוויי שטעטלעך און צוואנציג דערפער. די בעפעלקערונג איז געווארען טיילווייז עוואקוירט.

20,000 זל. פון „דזשאינט“

ווארשא, 27. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) דער „דזשאינט“ האט אסיגנירט 20,000 זל. פאר די געליטענע פון דער פערפלייצונג אין ווילנע.

דיסנא אלארמירט

ווארשא, 27. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) פון דיסנע איז אנגעקומען קיין ווארשא אנ׳אלארמירענדע ידיעה, אז די פערפלייצונג בעמט ארום 8 קילאמעטער. 90 פראצענט פון דער בעפעלקערונג קאן זיך נישט בעוועגען ווייל אלץ שטעהט אונטער׳ן וואסער.

דרינגענדע הילף איז נויטיג.

גרויסע פערפלייצונג אין מאסקווע

מאסקווע, 27 (ספ. טעל.) דער טייך מאסקווע איז ארויס פון די ברעגעס און פערפלייצט די פארשטעט. אין א טייל גאסען איז דאס וואסער אריין אין פארטער פון די הייזער. הייזער פאלן איין.

די איינוואוינער פון די בעדראהטע הייזער זענען עוואקוירט געווארען און זענען ארייננגעזעצט געווארןאין בעראקען, אויף זיכערע ערטער.

אין דער נאהענט פון ענגלישען אמבאסאדאר אין מאסקווע, וועלכער וואוינט אין א נידריגען געגענד, שטעהען 4 שיפען גרייט אויפצונעהמען דעם אמבאסאדאר מיט זיין פאמיליע אין פאל, ווען דאס וואסער וועט אריין אין דער געביידע.

„די וועלט“ איז אונטערגעגאנגען

ניו־יארק, צוויי גרויסע ענגלישע צייטונגען זענען אונטערגעגאנגען: „דהי ווארלד“ („די וועלט“) און די „איווינינג ווארלד“ (די „אוונד וועלט“). ביידע צייטונגען זענען געגרינדעט געווארען פון דעם אונגאריש יודישען עמיגראנט יוסף פוליצער און איבערגעגאנגען אלס ירושה צו זיינע דריי זיהן די צייטונגען האבען לעצטענס צוגעלעגט צוויי מיליאן דאלאר א יאהר דאך האט אנ׳אנדער צייטונגס־פערלאג זיי אבגעקויפט (דאס הייסט לעזער, אנאנסען און אז. וו.) פאר פינף מיליאן דאלאר.

מילא, וואס געהט עס אונז יודען אן, וואס צוויי ענגלישע צייטונגען זענען אונטערגעגאנגען אין ניו־יארק? איז אבער דערמיט פערבונדען א יודישער ענין די צייטונגען זענען ארויסגעגעבען געווארען פון יודען. די מעשה איז אזוי: בעת די אראבישע פאגראמען אין אויגוסט 1929 זענען די „ווארלד“־צייטונגען, פון וועלכע סיי די ארויסגעבער, סיי די רעדאקטארען סיי א טייל פון די וויכטיגסטע מיטארבייטער זענען געווען יודען, געווען די איינציגע אמעריקאנער בלעטער, וואס האבען זיך אפען און אויסגעשפראכען געשטעלט אויפ׳ צד פון די אראבער

איצט ווערט פערזיכערט, אז אט די שטעלונג האט בעגראבען די צוויי צייטונגען, ווייל זיי האבען פערלוירען א היבשען טייל פון די יודישע לעזער און יודישע אנאנסען.

אנטיסעמיטישע סטודענטען־בעוועגונג

ווערט אונטערשטיצט דורך דער רומענישער געזאנדשאפט אין פאריז

בוקארעשט (יט״א) דער ארגאן פון אוניאן פון רומענישע יודען „קוריערול איזראעליט“ ווארפט פאר דער רומענישער געזאנדשאפט אין פראנקרייך, דאס זי אונטערשטיצט די אנטיסעמיטישע עלעמענטען צווישען דער רומענישער סטודענטענשאפט. די געזאנדשאפט סובווענציאנירט רעגעלמעסיג די פערייניגונג פון קוזיסטישע סטודענטען אין פראנקרייך, ראנעגען ווערט נישט ערטיילט קיין סיבסידיע דער סטודענטען־פעראייניגונג, וואס נעהמט ארום אלע סטודענטען אהן אונטערשיד פון גלויבען.

באהן־הנחות צו דער קאלאניאל־אויסשטעלונג אין פאריז

ווארשא, 27 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) צו דער קאלאניאל־אויסשטעלונג וואס עפענט זיך דעם 6 מאי אין פאריז, זענען בעשטימט געווארען באהן־הנחות פאר ענצעלנע רייזענדע 25 פראצענט אויף דער פוילישער באהן און 80 פראצענט אויף דער פראנצויזישער באהן.

גרופען — אויף דער פוילישער באהן 33 פראצענט און אויף פראנצויזישע, דייטשע און בעלגישע באהנען 30 פראצענט.

אין פאריז וועט מען זיך קענען אויפהאלטען 2 וואכען.

די דאזיגע הנחות וועט מען בעקומען אויף א דאקומענט, וואס דער פראנצויזישער קאנסולאט וועט ארויסגעבען.

31 קאנדידאטען־ליסטעס

צו די ווארשאווער קהלה־וואהלען

ווארשא, 28 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) היינט האט זיך געענדיגט דער טערמין פון אריינטראגען קאנדידאטען־ליסטעס צו די קהלה וואהלען סך הכל זענען אריינגעטראגען געווארען 31 ליסטעס, דערונטער זענען פערהא עטליכע ציוניסטישע, צוויי פועלי ציוניסטישע, א פאלקיסטישע און די איבריגע פון פערשידענע חבֿ־ות

Dr. med. N. ROZEN

צאהן־כירורג

קראנקהייטען פון ציהן, דזיאנסלעס, גימען א.א.וו. ציהן־רעגולירונג, רענטגען־דיאגנאסטיק.

אנדזשעיא 7, טעל. 216־57.

עמפפאנגס־שעהן, פון 3—7 נאכמ.

ווייכטיג נייעס!

פערקויף

פון פערשידענע בוימוואלענע רעשטלעך פאפעלין, באטיסט, לייווענד, מושלין, נאנסוג א. אז. וו. אויף מעטער און אויף וואג צו קאנקורענץ־פרייזען

מ. לאנדסבערג

צעגעלניאנא 23 (פריהער 59)

פראנט, 1. שט. געדענקט דעם אדרעס!

DR. MED.

L. Pikielny

אוראלאג

ספעציאל־ארצט פאר נירען, בלאז און אורין־קראנקה.

NAWROT 8, tel. 2,19-90

ויהמט אן פון 4—7 אווענד.

Doktór KLINGER

ספעציאל־ארצט פאר ווענער שע. הייט. און האר־קראנקהייטען

ANDRZEJA 2, tel. 132-28

נעהמט אן פון 9—11 פריה און פון 5—8 אווענד און פון 1—2 נ״מ אין דער „לעטשניצע פיעטריקאווער 82“

Starszy Felczer

M. Rubinstein

ווסכאדניא 57.

נעמט אן פון 9—10 פריה און פון 7—9 אווענד

טעלעפאן 178-12.

מזל־טוב

אונזערע ליבע און טייערע שוועסטער, שוועגערין און שוואגער

יאהאנא און זיגמונט גאליט

אין ניו־יארק (אמעריקא)

צום געבורט פון אייער ניי־געבוירען זיהנדעלע ווינשען מיר אייך א גרינגע דערציהונג. זאל ער אייך האבען מיטגעבראכט פיל גליק

רוזשא און פינקוס ווײנטרויב.
ירחמיאל ווײנטרויב און פאמיליע,
איטקע, מארקוס און יאדזשא פיימאן,
רעגינא ווײנטרויב.

Dr. med.

Gustawa ZAND-TENENBAUMOWA

פרויען־קראנקהייטען און אקושעריע

האט זיך איבערגעטראגען

אייה פעטריקאווער 109

טעלעפאן 220-25 נעמט אן פון 12—1 5—3

DR. MED. H. LUBICZ

ספ. פאר הויט, ווענערישע און געשלעכטס־קראנק

צעגעלניאנא 7 (פריהער 43), טעל. 141-32

עמפפאנגס־שעה׳ן 8—10, 12—2, און 5—8 זונטאג און יו״ט 9—1. פאר דאמען בעזונדערער ווארטע־זאל.

Dr. Z. RAKOWSKI

פאר אוירען, נאז, האלז און לונגען־קראנקהייטען

9 קאנסטאנטינער 9 טעלעפאן 127-81

שפרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7. נעמט אויך אן אין לעטשניצע זגערושער 17 פון 10 — 11 און פון 2 — 3

א שיק־יונגעל

איז נויטיג אין דער פאבריק „RENOMA“ פארזשעטשנא 6.

לאדזשער יודישער מוזיק־פעראיין „שיר“

פילהארמאניע נארוטאוויטש 20

היינט, דינסטאג, דעם 28־טען אפריל 8.30 אווענד קומט פאר אין פילהארמאניע־זאל

א גרויסער כאר־קאנצערט

אונטער דער לייטונג פון פראפ. י. פיליווישיס.

עס נעהמען אנטייל: דער גרויסער כאר פון קרוב 100 מאן.

סאליסטען: ה׳ ס. לעוויטין (באריטאן) ווי אויך די כאר־מיטגלידער פרל.

ס. קראפיווניק (סאפראן) און ה׳ ה. קארן (טענאר).

אין קאנצערט נעמט אויך אנטייל דער אין לאדז גוט בעקאנטער און פאפולערער פירלער ה׳ פראפ. סט. פרידבערג.

אין פראגראם ערשטער טייל: שוּבערט: מרים׳ס נצחון געזאנג; ווערדי: דריי פראגמענטען פון „רעקוויעם“; גריג: אלף טרינק־וואסען; מענדעלסאן: ליבע אי׳ חיין. — אין צווייטען טייל פון פראגראם וועלען אויסגעפיהרט ווערען א נייע ריח יודישע פאלקס־לידער, סירוב ספעציעל צום קאנצערט בעארבעט פון דיר. י. פיליווישיס.

ביים קלאוויר פרל׳ ל. לאקס.

בילעטען צום פרייז פון 1—5 זל. צו בעקומען אין קאסע פון פילהארמאניע־זאל.

לאבאראטאריום פון מעדיצינישע אנאליזן

Dr. med. I. FAJOLEWICZ

צוליב ענדערונג פון בומעראציע און נאמען פון די גאס איז מיין אדרעס שרודמיעסקא 16, רוג זאכאדניע (פריהער צעגעלניאנא 19.) טעלעפאן 61־117

Dr. med.

Wiktor Ziege

ספּעציאל־ארצט פאר אקושער און פרויען־קראנקהייטן

Śródmiejska 16

telef 185-31 (פריהער צעגעלניאנא 19)

נעמט אן פון 4 ביז 6 אווענד

ס׳ווערט געזוכט פון זאפארט

3 צימער אויז קור

מיט א גוטער איינטיילונג פון די צימערן און אלע בעקוועמליכקייטען אין דער געגענד פון זאווארזקא ביז פזשעיאזד אדער אין אנהויב פון די קווארטאלען. אפפערטען אין אדמיג. אונטער „K. 1000“

DR.

FELIKS BORNSTEIN

(אקושעריאין פרויען־קראנקהייטען)

נעהמט אן יעדען טאג פון 3—7 נאכמיטאג.

צוליב דער ענדערונג פון די נעמען פון די גאסען איז יעצט די אדרעס Śródmiejska 29 (נעבען גדאנסקא, פריהער צעגעלניאנא 4), טעל. 134-90.

לאדז. 28 אפריל 1931

„נייער פאלקסבלאט“

לאדז 28 אפריל 1931

דער שטורם אין סיים

עס האט זיך געדאכט, אז נאך די לעצטע נישט געלונגענע דעמאנסטראציעס פון דער סיים־אפאזיציע וועלכע זענען פארגעקומען נאך מעשה־בריסק, אז נאך דעם בולטען ארויסוויזען זיך פון דער ווערטלאזיגקייט פון א וועלכען עס איז ארויסטריט וואס איז געווענדעט געגען דעם ווילען פון דער הערשענדער מאיאריטעט, אז נאך דעם לאנגען פארבערייטונגס־פראצעס, וועלכען עס האט דורכגעמאכט די אפאזיציע אין דער צייט פון דער לעצטער בודזשעט סעסיע — וועט זיך דער אפאזיציע אזוי גיך נישט פערגלוסטען ארויסצורוקען מיט איהרע ביזאיצטיגע קאמף־פארמען, עס איז קלאר געווען פאר אלעמען, אז די אפאזיציאנעלע פארטייען בעהאלטען אלע זייערע כוחות אויף די קומענדע סעסיעס, וואס וועלען זיין געווידמעט דער קאנסטיטוציע ענדערונג און אז ביז צו דער צייט איז זיך נישט צו רעכענען מיט וועלכע עס איז איבערראשונגען און אויפטרייסלונגען.

ארויסגעוויזען האט זיך אבער גאר עפעס אנדערש. צו אלעמענס איבערראשונג געפינט זיך די לעצטע אויסערארדענטליכע סיים־סעסיע אונטער דעם צייכען פון שטארקע דעמאנסטראציעס און שטורמישע אינצידענטען.

דער פערלויף פון די ערשטע צוויי זיצונגען פון דער לעצטער סיים־סעסיע איז אלעמען גוט בעקאנט. ווי בעוואוסט, איז די איצטיגע סיים־סעסיע איינגערופען געווארען דורך דעם מלוכה־פרעזידענט מיט דעם אויסשליסליכען צוועק צו בעשטעטיגען די באהן־הלוואה, וועלכע דארף איינגעצויגען ווערען דורך דער פוילישער מלוכה ביי א פראנצויזישען פינאנץ־קאנסארציום, דאס דאזיגע בעגרענצען פון דעם סדר־היום דורך דעם מלוכה־פרעזידענט און דאס לכתחילה'דיגע אפנעהמען ביי דעם סיים די מעגליכקייט אליין צו בעשטימען דעם סדר־היום פון זיינע בעראטונגען, האט ארויסגערופען א פערשטענדליכע אונצופרידענהייט ביי די אפאזיציאנעלע גרופירונגען און דערפיהרט צו א נייעם אפענעם קאנפליקט צווישען דער סיים־מעהרהייט און דער אפאזיציע.

די שארפע ארויסטרעטונגען פון די אפאזיציע־פיהרער דעפ. ניעדזיאלקאווסקי, רוג און וויניארסקי, וועלכע האבען פערלאנגט אריינצושטעלען אין סדר־היום א רייה וויכטיגע ענינים, דאס נישט צולאזען זיי צום ווארט דורך מארשאלעק שוויטאלסקי, און דאס דעמאנסטראטיווע פערלאזען פון דעם זאל דורך דער גאנצער אפאזיציע זענען געווען דער פראלאג צו דעם ווייטערדיגען שוישפיל. דער אמת'ער קאמף איז ערשט שפעטער אויסגעשפילט געווארען, דער אונצוטרוי־וואטום פאר דעם סיים־מארשאלעק, און דער מיסטרוי־אנטראג פאר דער גאנצער רעגירונג, וועלכע זענען שפעטער געשטעלט געווארען דורך דער אפאזיציע, האבען דערליטען דעם געוועהנליכען, פאראויסגעזעהענעם דורכפאל.

עס איז גאר נישט שווער צו געפינען די סיבות פון דער דאזיגער בעלייטער אקטיוויטעט מצד דער אפאזיציע. דער ווירטשאפטליכער קריזיס האט זיך אויף א האר אפילו נישט געבעסערט: עס איז צוגעקומען די פופצעהן־פראצענטיגע רעדוקציע פון די בעאמטען געהעלטער, וועלכע האט געשאפען א נייע ארמעע פון צעהנדליגער טויזענדער פעראָרימטע און אונצופרידענע. מיט דעם וואקסען פון דעם קריזיס, מיט דעם גרעסער ווערען פון דער אלגעמיינער אונצופרידענהייט וואקסט די פאפולאריטעט פון דער אפאזיציע און עס ווערען גרעסער איהרע שאנסען און פערברייטערט איהרע לאזונגען. טא האט מען בעדארפט טאקע ווייזען דעם עולם, אז מען שטעהט אויף דער וואך, אז מען בעקעמפט די דאזיגע רעגירונג און אז מען האט צו איהר קיין צוטרוי נישט. דער פראלאג פון דעם דאזיגען שפיל האט זיך פערענדיגט, נישט אנדערש ווי מען האט איהם פאראויסגעזעהען.

דער עפילאג וועט זיכער אויך קיינעם נישט איבערראשען.

ד. ט.

די קאנאדישע יודען ארגאניזירען זיך

געגען פערשטארקטען אנטיסעמיטיזם

מאנטרעאל, (יט"א) לויט דער איניציאטיוו פון דער לאזשי בני־ברית איז דא פארגעקומען א קאנפערענץ מיט'ן אנטייל פון פארשטעהער פון 20 יודישע קהלות אין דער פראווינץ קוויבעק, געווידמעט דער לעצטענס פערשטארקטער אנטיסעמיטישער טעטיגקייט. אויף דער קאנפערענץ איז געלעגט געווארען א גרונדשטיין פאר אן'אלגעמיינער ארגאניזאציע פון די קאנאדישע יודען לויט דעם מוסטער פון יודיש־אמעריקאנישען קאמיטעט אדער דעם ועד־הקהלות אין ענגלאנד. עס זענען ארומגערעדט געווארען די פערשידענע קאמפס־פארמען געגען אנטיסעמיטיזם. אין דער דיסקוסיע האט זיך בעטייליגט הרב אבראמאוויטש, לעאן קאהען, עדגאר בערלינער (זוהן פון בעריהמטען ערפינדער עמיל בערלינער).

צום סוף איז געוועהלט געווארען אן'ארגאניזירקאמיטעט פון 9 פערזאן, וואס דארף אויסארבייטען דעם פראגראם פון דער נייער ארגאניזאציע.

וואו איז די ענגלישע רעגירונגס-קונסט?

צו די אונטערהאנדלונגען מיט די יודען און אראבער

קיין געמיינזאמע אונטערהאנדלונגען צווישען דער ענגלישער רעגירונג מיט די יודען און אראבער וועלען, ווי בעקאנט, נישט פארקומען. די אראבער האבען זיך אפגעזאגט צו פאהרען קיין לאנדאן, זיי פערלאנגען מ'זאל מיט זיי פיהרען די געשפרעכען אין ירושלים. וועגען דעם דאזיגען ענין שרייבט ד"ר י. טהאן אין אן'ארטיקעל א. נ. „ביי צוויי טישען“.

„עס וואלט זיך וועלען פרעגען: וואוהין איז אוועקגעקומען די ענגלישע רעגירונגס־קונסט? נישט איינמאל האט מען ציטירט די שטארק איבערטריבענע, אבער פעסטע ווערטער פון ראסעל'ן, וועלכער האט געזאגט: ווען גאט האט געהאט צולעזען אויף דער וועלט עפעס זעהר א קאמפליצירטע פראגע, האט ער זי איבערגעגעבען אין ענגלישע הענד? ס'איז נישט אויסגעשלאסען, אז דאס ענגלישע פאלק האט אין גאנג פון זיין רייכער געשיכטע געלעזט נישט איין שווערע אויפגאבע, אבער דווקא אין ענין ארץ־ישראל, קאן מען נישט איינזעהן אט די הויכע קונסט פון רעגירען, מיט וועלכער עס בעריהמען זיך די ענגלענדער. אין דעם פאל זעהט מען גיכער א פלאנטער, איידער א לעזונג. קודם כל זעהט מען נישט קיין איינפאכקייט און קלארקייט אין דענקען און קיין פולע קאנסעקווענץ אין דער אויספיהרונג.

„עס איז אויסערגעוועהנליך אונאנגענעהם, וואס קיין דרייסטקייט, קיין שוואונג, קיין ווילען און קיין גרויסע קענטעניש איז נישט צו זעהן. און הונדערטמאל אונאנגענעהמער ווערט, ווען עס דערוועקט זיך דער חשד, אז אונזער העכסטע אנפיהרונג בעהמט אנטייל אין אט די קליינטשיקע מעטאדעלעך. אויב מאקדאנאלד קאן זיך נאך גערעכטפערטיגען מיט מאנגעל אין צייט און געדולד פאר דער דאזיגער „קלייבער“ פראגע, דאן האט אונזער לייטונג נישט די דאזיגע גערעכטפערטיגונג, פאר אונז איז אט דאס קליינע שטיקעלע לאנד אלעס: דער רוהם פון דער פערגאנגענהייט. דער חלום פון דער גלות־באכט, די האפנונג פון בעגינען און גרויסער גלויבען אין דער גליקליכער צוקונפט.

„צום פיינליכסטען איז, וואס דאס יודישע פאלק קאן זיך נישט פערבעהמען אויף איין מעכטיגער אנשטרענגונג, וועלכע וואלט אין דער קורצסטער צייט פאר אונז געשאפען אונצושטערבארע פונדאמענטען. ס'איז שווער אין ציפערן אויסצודריקען, אין וואספער מאס מיר זענען דערצו מסוגל. אבער דאס קאן מען דרייסט זאגען: מיר האבען נישט געטון און מיר טון נישט דאס, וואס מיר זענען מחויב און וואס עס פערלאנגט פון אונז די גרויסקייט פון דער אידעע און די מעגליכקייט פון היסטארישען שאפען... די קינפטיגע דורות וועלען פערגעסען די ענגלענדער זייערע אונג...קטע זיגזאגען. אבער זיי וועלען קיינמאל נישט פערגעסען אונזער שוואכקייט, אונזער שלעפערישקייט“.

מאראל, עטיק, עהרע און—מסחר

דעבאטע אין ענגלישען פארלאמענט וועגען צוואנגס־ארבייט אין רוסלאנד

אויף איינער פון די לעצטע זיצונגען פון ענגלישען פארלאמענט האט דעפוטאט לאקער־לעמפסאן אריינגעטראגען א פארשלאג צו פערוועהרען אויפ'ן געזעצגעבערישען וועג אריינצופיהרען קיין ענגלאנד סחורות, וואס ווערען אויסגעפערטיגט דורך צוואנגס־ארבייט. דער דעפוטאט האט מאטיווירט זיין פארשלאג אויף פאלגענדען אופן:

„דאס נישט אריינלאזען סחורות פון סאוויעט־רוסלאנד, וואו עס עקזיסטירט דאס סיסטעם פון צוואנגס־ארבייט, איז א פראגע פון מאראל, עטיק, עהרע און גלייכצייטיג א פראגע, וואס ריהרט אן די עקאנאמישע אינטערעסען פון ענגלאנד.

לאקער־לעמפסאן ווענדט זיך צו די סאציאליסטען, וועלכע האבען שטענדיג געשטרעבט צו פערבעסערען די ארבייטס־בעדינגונגען, ווי אזוי קאנען זיי אריינלאזען קיין ענגלאנד גע'גנב'עטע סחורות, וועלכע זענען נאך דערצו א פראדוקט פון שקלאפען־ארבייט?

ענגלאנד, האט ער ווייטער געזאגט, האט א רעפוטאציע פון א פרייהייטס־לאנד. דריי הונדערט טויזענד ענגלענדער האבען אין די אינטערעסען פון קאמף געגען שקלאפעריי אין מערב־אינדיען זיך אפגעזאגט בשעתו פון געברויכען צוקער. אבער די איצטיגע ארבייטער־רעגירונג פון ענגלאנד זאגט זיך אפ אנצווענדען בנוגע די סאוויעטישע סחורות די מיטלען, וואס זענען אנגענומען געווארען דורך בעלגיען, די פעראייניגטע שטאטען און קאנאדע.

„די סאציאליסטען שטאלצירען מיט זייער געטריישאפט צו די אינטערנאציאנאלע אידעען. זיי רעדען פיל וועגען דער סאלידאריטעט פון פראלעטאריאט אין דער וועלט. פארוואס־זשע שווייגען זיי? צי דען האלטען זיי פאר דערלאזבאר אויסצונוצען דעם הונגער און די ליידען פון רוסישע מענשען פאר זייערע בעקוועמליכקייט? געגען דעם פראטעסטירט דאס געוויסען פון דער וועלט.

געגען פארשלאג פון קאנסערוואטיווען דעפוטאט איז ארויסגעטראטען דער ארבייטער־דעפוטאט טיילאר, וועלכער האט געזאגט:

„לאקער־לעמפסאן איז א גרויסער פעריעהרער פון דער בריטישער אימפעריע. אבער צי דען ווייסט ער נישט, אז אין אייניגע ערטער פון גרויס־בריטאניען זענען די ארבייטס־בעדינגונגען ערגער, ווי אין סאוויעט־רוסלאנד?

אויסרופען אויף די קאנסערוואטיווע בענק: („ניין“! „וואו“?) אין אינדיען, אין אפריקע, אין מערב־אינדיען. די אלע געשפרעכען וועגען צוואנגס ארבייט אין רוסלאנד האבען איין בעשטימטען ציל: ארויסרופען א פיינדליכע בעציהונג צו רוסלאנד און פערזיכערען זיך אויף אזא אופן פאר דער קאנקורענץ פון די סאוויעטישע סחורות“.

דער פארשלאג פון לאקער־לעמפסאן איז אפגעווארפען געווארען.

קאמף געגען אונגעזעצליכע אימיגראנטען

פיהרט דער אמעריקאנער ארבייטס=דעפארטאמענט

וואשינגטאן, (יט"א) דער ארבייטס־דעפארטאמענט האט אנגעהויבען א שטארקען קאמף געגען אימיגראנטען, וואס זענען אריינגעקומען קיין אמעריקא אין די לעצטע יאהרען אויף אן'אונגעזעצליכען אופן. פעדעראלע אגענטען זענען ארויסגעשיקט געווארען איבערן גאנצען לאנד, איבערהויפט אין די אינדוסטריעלע צענטערס צו געפינען און דעפארטירען יעדען אויסלענדער, וואס קען נישט בעווייזען, אז ער האט א רעכט צו זיין אין לאנד.

די רעגירונג גלויבט, אז אין לאנד געפינען זיך איצט ארום פיר הונדערט טויזענד אויסלענדער, וואס זענען אריינגעקומען אונגעזעצליך. פון דער צאהל קענען לויט די פערפליכטענדע געזעצען 100.000 פערזאן דעפארטירט ווערען. אין משך פון די לעצטע 3 חדשים האט מען שוין דעפארטירט 1.100 פערזאן.

רעגירונגס־אגענטען ווערען אוועקגעשטעלט ביי די טירען פון פאבריקען, קירכען, טאנץ־זאלען און אנדערע פלעצער, וואו מען גלויבט, אז אזעלכע „פרעמדע“ געפינען זיך. יעדער, וואס קומט ארויס פון די געביידעס ווערט אויסגעפרעגט און ווען איינער קען נישט בעווייזען, אז ער האט א רעכט צו זיין אין לאנד, ווערט ער פערהאלטען.

„אמעריקא ווערט ארומגעכאפט פון אנטיסעמיטישער כוואליע“

רעדע פון ראבינער סטיפען ווייז

ניו־יארק, (יט"א) אין זיין לעצטער דרשה אין דער סינאגאגע האט ראבינער ד"ר סטיפען ווייז ערקלערט, דאס א כוואליע פון אנטיסעמיטיזם האלט איצט אין ארומכאפען גאנץ אמעריקא. מיר טארען נישט לאזען פערביי די בעשולדיגונגען געגען יודען אין דער אינדוסטריע. אין ערציהונג און אין געזעלשאפטליכען לעבען“.

ד"ר ווייז האט געפאדערט צו מאכען א סוף צו די פיינדליכע שטימונגען, וואס נעהמט צו ביי טויזענדער יודישע יוגעליט אין אמעריקא, די מעגליכקייט פון חינוך. ער האט געווארענט, אז אויב מען נעהמט צו ביי צעהנדליגער טויזענדער יודישע יוגעליט דאס רעכט אריינצוטרעטען אויף א געזעצליכען אופן אין פערשידענע ארבייטען, וועלען זיי זיין געצוואונגען זיך צו בענוצען מיט אונגעזעצליכע מיטלען צו פערדינען זייער לעבענס־מיטלען, דאס וועט זיין טראגיש פאר דער געזעלשאפט, און וועט זיין נאך טראגישער פאר אונז אלס יודען“.

אין זיין דרשה האט ד"ר ווייז זיך אפגעשטעלט ספעציעל אויף די שוועריגקייטען אויף וועלכע עס טרעפען אן די יודישע סטודענטען, וועלכע ווילען לערנען מעדיצין.

„ביי אונז וויס מען נישט וועגען אויסגעהן פון הונגער“

יאפאנישער פרינץ דערצעהלט וועגען די יודען אין יאפאן

ניו־יארק, (יט"א) דער יאפאנישער פרינץ קאקאמאטסו, א ברודער פון יאפאנישען קייזער, וועלכער ווילט איצט אין ניו־יארק, האט אין א געשפרעך מיט יודישע צייטונגס־פארשטעהער איבערגעגעבען וועגען יודען אין יאפאן און וועגען דער בעציהונג, וואס די יאפאנער האבען צו יודען, וואס וואנדערען אריין פון רוסלאנד און אנדערע לענדער.

אויף דער פראגע צי זענען דא יודען אין יאפאן, האט דער פרינץ געענטפערט, אז גאנץ געוויס. עס זענען דא יודען, וועלכע פערנעמען גרויסע געשעפטען אין טאקיא, און די בעציהונגען פון דער יאפאנישער בעפעלקערונג צו יודען, וואס פיהרען די געשעפטען אין יאפאן זענען נישט נאר זעהר פריינדליכע, נאר אזוי גוט ווי צו אלע אנדערע איינוואוינער פון לאנד.

אויף דער פראגע, צי ווערט די צאהל יודען אין יאפאן גרעסער און צי יאיז דא א שטימונג אין יאפאן געגען יודישער איינוואנדערונג, האט דער פרינץ טאקאמאטסו געענטפערט: „מענשען וואס קומען צו אונז אין לאנד און העלפען אונז בויען אונזער לאנד ווערען אלעמאל פריינדליך בעגריסט. עס זענען אנגעקומען אין יאפאן נאך דער וועלט־מלחמה יודען פון רוסלאנד און אנדערע לענדער. די מעהרסטע זענען געשעפטסלייט, אבער עס זענען אויך דא ארבייטער. דער עקאנאמישער קריזיס איז אין דעם פוילען זין פון ווארט ביי אונז נישטא. ביי אונז ווייסט מען נישט פון מענשען, וועלכע זאלען אויסגעהען פון הונגער. עס איז נישטא קיין שום סיבה, פארוואס די יאפאנישע רעגירונג זאל האבען עפעס געגען יודישע אימיגראנטען, וואס ווילען קומען זיך בעזעצען אין יאפאן, אויב נאר זיי זענען נישט אונזערע שונאים“.

ארעסטירט איינעם פון די אנפיהרער פון דער חברונער שחיטה

ירושלים (יט"א) 12 חדשים נאכדעם ווי פרוי פרומע חייקעל האט אבגעגעבען אין געריכט ערקלערונגען, ווי אזוי עס זענען ערמארדעט געווארען דורכ'ן צווילדעוועטען המון בעת דער שחיטה אין חברון איהרע 2 זיהן, האט די פאליציי אויף דעם מארק אין מאה שערים דערקענט אין אן'אראבער, וועלכער האט פערקויפט אייער, דעם מערדער פון איהרע קינדער.

דער אראבער איז גלייך ארעסטירט געווארען, ער הייסט מכמוד קאליל איבן שאווזאן. פרוי חייקעל האט אין דער פאליציי אויספיהרליך דערצעהלט, ווי דער איצט פערהאלטענער מערדער האט בראש פון המון זיך אריינגעריסען אין איהר הויז און האט ערמארדעט איהרע זיהן בער און לייב, הגם זי האט זיך ביי איהם געבעטען רחמים, ער זאל זיי לאזען לעבען. דער ארעסטירטער לייקענט, אז ער זאל זיך האבען בעטייליגט אין דער חברונער שחיטה. אלס עדות וועלען דורך דעם אויספארשונגס־ריכטער פערהערט ווערען פרוי חייקעל, איהר מאן אנ'אינ...ליד, הרב עפשטיין און א ישיבה־בחור פון חברון.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבן

נייער פאלקסבלאט

דינסטאג 28 אפריל
יא אייר תרצ"א
זון-אויפגאנג 4.30
זון-אונטערגאנג 6.46

דריי אויסגלייכס-אפמאכען
טעגליכע כראניק פון האנדעלס-געריכט

אין אפריל 1930 האט יוסף מאיר ראזענבלום (פיעטריקאווער 19) זיך געווענדעט אין געריכט וועגן פראלאנגירען איהם די צאהלונגען. נאך איידער זיין ביטע איז בעטראכט געווארען, האט ער זיך געווענדעט מיט א נייער ביטע וועגן ערקלערען איהם אלס באנקראט.

דאס געריכט איז נאכגעקומען זיין בקשה און איהם ערקלערט אלס באנקראט מיט א באנקראטטערמין פון 17 מאי 1930 און איהם בעשטימט אונטער פאליציי-אויפזיכט. אין אפריל 1931 איז פארגעקומען א פערזאמלונג פון די קרעדיטארען און זיי זענען דורכגעקומען צו בעקומען 40 פראצ. פון די חובות, צאהלבאר אין 3 ראטעס אין פערלויף פון 2 יאהר. דאס געריכט האט דעם אפמאך בעשטעטיגט און צוריקגעשטעלט ראזענבלום'ען אין זיין סוחר'ישער עהרע.

* * *

דאס זאקען-געשעפט „ווילהעלם פפייפער" אין אלעקסאנדער איז ערקלערט געווארען פאר באנקראט אין נאוועמבער 1929 י. אין פעברואר 1931 האט פפייפער פארגעשלאגען די קרעדיטארען צו בעצאהלען 30 פראצ. פון זיינע חובות אין דריי יעהרליכע ראטעס. אלע קרעדיטארען זענען דערויף מסכים געווען, א חוץ אהרן ראזענקראנץ, וועלכער האט אנגעגעבען אן אפאזיציע. דאס געריכט האט פעסטגעשטעלט, אז אהרן ראזענקראנץ איז א פראפעסיאנעלער אינקאסאנט פון פראטעסטירטע וועקסלען און זיינע תביעות שטאמען פון פראטעסטירטע וועקסלען, וועלכע ער האט איינגעקויפט שוין נאכדעם, ווי די וועקסלען זענען געווארען פראטעסטירט און האט זיין אפאזיציע אפגעווארפען, און בעשטעטיגט דעם אפמאך. פפייפער איז צוריקגעשטעלט געווארען אין זיין סוחר'ישער עהרע.

* * *

די פירמע „טעקסטיל-פראדוקציע יוזעף דעווידאוויטש (זשעלאזנא 10) האט אין יאנואר ה. י. בעקומען אויף 3 חדשים א פראלאנגאציע פון די צאהלונגען. איצט האט זיך די פירמע געווענדעט צום געריכט איהר צו ערלויבען אנצוהויבען אויסגלייכס-אונטערהאנדלונגען מיט די קרעדיטארען. די פירמע שלאגט פאר צו בעצאהלען די פולע 100 פראצ. פון איהרע חובות. צאהלבאר אין 2 יעהרליכע ראטעס.

דאס געריכט האט ערלויבט אנצוהויבען אויסגלייכס-אונטערהאנדלונגען בתנאי, אז אויב די קרעדיטארען וועלען עס פערלאנגען זאלען זיי בעקומען די היפאטעקארישע פערזיכערונג אויף זייערע חובות.

פרטים וועגן דער אפערע אין זדונסקע וואליע
נישט בלויז צוקער, נאר אויך מעהל און לעדער איז אויך געווען א סחורה

(א) אין אונזער זונטאג-נומער האבען מיר געבראכט די ידיעה וועגן דער ענטדעקטער אפערע מיט די וואגאנען צוקער אויף דער סטאציע זד. וואלא, איצט דערוויסען מיר זיך וועגן דעם ענין נאך פאלגענדע פרטים: דער פערשטאנ־בענער שפירא פלעגט אין פערשטענדיגונג מיט איניגע באהן-בעאמטע דערהאלטען צו שליכע וואגאנעס צוקער, נישט איינצאהלענדיג קיין געלד פאר זיי, כדי די בעאמטע זאלען זיין אין ארדנונג, פלעגט שאפירא זיי צושטעלען פאלשע דובליקאטען לויט וועלכע דאס געלד איז כלומרשט געווען בעצאהלט. שפעטער, ווען ער פלעגט דאס געלד אייבקאסירען, פלעגט ער די דובליקאטען אויסטוישען. די אויספארשונג האט פעסטגעשטעלט, אז די זעלבע מאכינאציעס פלעגען געמאכט ווערען אויך אויף דער קאלישער באהן סטאציע און בעת א לוסטראציע איז טאקע פעסטגעשטעלט געווארען אז ס'זענען ארויסגעגעבען געווארען 2 וואגאנעס צוקער אין ווערט פון קרוב 60 טויזענט זל. לויט די געפעלשטע דובליקאטען. דער בעאמטער איז ארעסטירט געווארען אבער ווען ס'איז פעסטגעשטעט געווארען אז ער איז אויך אריינגעפיהרט געווארען אין א טעות, איז ער בעפרייט געווארען.

צוויי סוחרים, וועלכע זענען געווען פערמישט אין דעם ענין, האבען דעם בייטראג איינגעצאהלט און זענען געבליבען פריי אויף קויציע.

אויף דער סטאציע זד. וואליא האט די לוסטראציע קאמיסיע זיך אנגעשטויסען אויף נייע מאכינאציעס וואס זענען געמאכט געווארען ביי אנד. טראנספארטען מיט מעהל, לעדער און אנד. די ארעסטירטע 6 בעאמטע זענען נאך נישט בעפרייט געווארען.

הנחה ביים איינצאהלען „זאליטשקעס"
אויף אומזאץ שטייער איז 1931

(א) די היגע פינאנץ-קאמער האט דערהאלטען א צי'קולאר וועגן פראלאנגירען דאס איינצאהלען פון די „זאליטשקעס" פון אומזאץ שטייער אויפ'ן 1931 י. דאס איינצאהלען די זאליטשקע פאר'ן ערשטען קווארטעל איז געווען בעשטימט אויפ'ן 15 מאי, איצט ווערט דער טערמין איבערגערוקט אויף דעם 15 יולי. די צווייטע זאליטשקע וועלכע האט געזאלט איינגעצאהלט ווערען דעם 15 יולי וועט דארפען איינגעצאהלט ווערען דעם 15 אויגוסט.

די רעשט פון אומזאץ-שטייער פאר'ן יאהר 1930, נאכ'ן אפרעכנען די איינגעצאהלטע זאליטשקעס, דארף איינגעצאהלט ווערען אין 2 ראטעס: ביז'ן 15 מאי און ביז'ן 15 יוני. פאר נישט איינצאהלען די דאזיגע רעשט וועט מען פערלירען די הנחה ביי דער זאליטשקע און ביים איינקאסירען זי וועט גערעכנט ווערען ציניען פון דעם ערשטען טערמין.

די אלע אויסגערעכנטע טערמינען זענען ענטגילטיגע און דער הנחה פון 14 טאג.

די אקאדעמיע פאר'ן ארבייטענדען א"י
אין דעם זאל פון שטאט-ראט

די אקאדעמיע פאר'ן ארבייטענדען א"י וועלכע קומט פאר מיטוואך דעם 29 ה.מ. 8 אווענט אינ'ם זאל פון שטאט-ראט (פאמארסקא 16) מיט דער בעטייליגונג פונ'ם שליח פון דער הסתדרות העובדים העברים ה' ניישטאט, האט ארויסגערופען א גרויסע פעראינטערעסירונג אין די קרייזען פון די סימפאטיקער און פריינד פון דעם ארבייטענדען א"י.

דאנערשטאג דעם 30 קומט פאר אין „וויזא" א קאנפערענץ געווידמעט די פראבלעמען פונ'ם ארבייטענדען א"י. איינלייטונגס - רעדעס וועלען געהאלטען ווערען דורך די ח"ח: ד"ר עלצובערג, ד"ר טארטאקאווער און ל. לעווין.

פערזאמלונג פון פויזנער הויזירער

זונטאג איז אין צענטראלען קליינהענדלער פעראיין (פאמארסקא 15) פארגעקומען א פערזאמלונג פון הויזירער. די פערזאמלונג עפענט דער פרעזעס פון די הויזירער ה' פרידמאן און גיט דאס ערשטע ווארט דעם פרעזעס פון דער צענטראלע ראטמאן כארי, וועלכער ווייזט אן, אז דער בעשלוס פון די פויזנער סוחרים, נישט ערלויבען די הויזירער פון אנדערע וואיעוואדזטווס צו האנדלען אין פאמערן אין פויזען, איז בעגען יעדען לאגישען גערדאנק. יעצט זאגען פויזען און פאמערען, אז זיי ווילען נישט אריינלאזען קיין פרעמדע הויזירער, וועט אפשר אין א קורצע צייט שפעטער לאדז נישט ווילען אריינלאזען קיין הויזירער און אגענטען פון פויזען, ווארשא וועט נישט אריינלאזען לאדזער. לאדז וועט נישט אריינלאזען ווארשאווער, ביליצער א.א.וו.

און אין דער צייט ווען לענדער ווילען אונטערברעכען די צאל-גרעניצען, פערשטעהען נישט די פויזנער סוחרים, אז זייערע בעשלוסען זענען נאר אויסען צו פערשטארקען דעם גרויסען עקאנאמישען קריזיס: ס'רעדען נאך פיל מיטגלידער און צום סוף ווערט בעשלאסען רופען אויף דעם 10 מאי א גרויסע פערזאמלונג פון אלע פויזנער און פאמערן-פאהרערס אויף וועלכע ס'וועלען אנגענומען ווערען בעשלוסען וועגען לאנדס-צוזאמענפאהר א.א.וו.

Dr. med. H. Karaś
אינערליכע און קינדער-קראנקהייטען
זגערזשער 16
נעמט אן פון 11 ביז 1 און פון 3 ביז 7

איינברוך-גנבה אין קאאפעראטיוו פון די פאבריקס-מייסטער

(2) אויף זשעראמסקי 74 געפינט זיך דאס הויז פון פאבריקס-מייסטער-פעראיין. מיט א צייט צוריק איז אין דעם הויז געעפענט געווארען א האנדעלס- און אינדוסטרי-קאאפעראטיוו. בשכנות פונ'ם הויז געפונט זיך א האלץ-פלאץ אויף וועלכען ס'איז אויסגעבויט א היצערן קעמערל, וואס שליסט זיך אן אין דעם הויז אויף זשעראמסקי 74.

שבת ביינאכט האבען זיך גנבים אריינגעקריגען אין קעמערל, אדורכגעבראכען די מויער וואס איז דארט געווען 70 צענטימעטער דיק און זיך אריינגעקריגען אין פארטער, וואו ס'געפינט זיך דער קאאפעראטיוו און פון דארט ארויסגעגנבעט סחורות אויף איבער 10 טויזענט זל.

פאליציי זוכט די גנבים. די פערוואלטונג פון קאאפעראטיוו האט בעשטימט 1.000 זל. פאר ענטדעקען די גנבה.

דער פרייטאגדיגער מארק-טאג
איבערגעטראגען אויף דאנערשטאג צוליב'ן 1-טען מאי

אין צוזאמענהאנג מיט'ן 1. מאי איז פארגעקומען א קאנפערענץ פון סטאראסטווע מיט דעם מאגיסטראט. אזוי ווי היי יאהר פאלט אויס דער 1. מאי אום פרייטאג ווען ס'איז א מארק טאג און געוועהנליך קומען אין דעם טאג פאר אויף די מערק מיטינגען און פערזאמלונגען קען קומען צו נישט פאראויסגעזעהענע צוזאמענשטויסען, סומאטאכעס און פאניק די קאנפערענץ האט דעריבער בעשלאסען דעם פרייטאגדיגען מארק-טאג איבערטראגען אויף דאנערשטאג ד. 30. אפריל. די דאזיגע כרארדנונג איז חל פאר אלע לאדזער מערק און אזוי ארום וועט דעם 1. מאי נישט זיין קיין מארק טאג דאגעגען וועט ער פארקומען דאנערשטאג.

א שרפה אין וואיעוואדזטווע

(א) אין דער וואיעוואדזטווע איז אין די קעלערען, וואו ס'געפינט זיך די טישלעריי אויסגעבראכען א שרפה. די פייערלעשער האבען די שרפה איינגעלאשען. ס'האט אפגעברענט די ווארשטאט-איינארדנונג. די סבה פון דער שרפה איז נישט פעסטגעשטעלט געווארען.

פערורטיילט 3 יוגענטליכע
פאר אנטי-מלוכה'שער טעטיגקייט

(2) אין קרייז-געריכט זענען געמשפט געווארען די 20-יאהריגע צעלא זייריע (זאמענהאף 12), דער 19-יאהריגער שלמה נודעלמאן (פוינאצנא 21) און דער 19-יאהריגער טאדעאוש מאיקאווסקי (נאווא 8), וועלכע זענען בעשולדיגט געווארען אז דעם 21 דעצעמבער 1930 האבען זיי ביים אריינגאנג אין פאניאטאווסקי-פארק אויף לאנקאווא אויפגעהאנגען אנטימלוכה'שע אויפרופען.

זיי האבען זיך נישט מודה געווען. דאס געריכט האט זיי פער'משפט אויף 1 יאהר טורמע.

אפטייקען
היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) ליינוועבער (פרייהייטס-פלאץ 2), הארטמאן (מלינארסקא 1), דאנעלעצקי (פיעטרקאווער 127), פערלמאן (ציגעל גאס 64), צימער וואולטשאנסקא 37, וואיטשיצקי (נאפיורקאווסקא 27).

נייעס! 26 שעה ברענען
גאראנטירען די ספעציעלע פרעפארירטע „POLO" פריינ[?] פליינע ליכטלעך 40 גר.
צו בעקומען איבעראל. גאראנטירטע קוואליטעט.
נישט קאפטשען! :—: זיכער אין ברענען!
Fabryka świec „POLO" — WARSZAWA — Czerniakowska 203
ווידערפערקויפער הויכע ראבאטען.

די ציוניסטישע קרייז-קאנפערענץ

צו דער קאנפערענץ פון פארשטעהער פון די ציוניסטישע ארגאניזאציעס און וואהל-קאמיטעטען אין לאדזער קרייז זענען איינגעלאדען געווארען דעלעגאטען פון 15 שטעט אין דער לאדזער סביבה. אין נאמען פון צ. ק. פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע אין פוילען האט זיך בעטייליגט אין דער קאנפערענץ מאג. ל. פאלאקעוויטש פון ווארשא. פון לאדזער ציוניסטישען קאמיטעט זענען געווען אנוועזענד: דעפ. ד"ר ראזענבלאט, רעד. י. אוגער, מ. מארכעוו, מ. ח. רומקאווסקי, משה קארא און משה לימאן.

אלס פארזיצער פון דער קאנפערענץ ווערט געוועהלט ה' מ. מארכעוו.

דעפ. ד"ר ראזענבלאט עפענט די זיצונג אין בעגריסט די דעלעגאטען אין נאמען פון ציוניסטישען קאמיטעט. ער רעדט דערויף וועגען דעם צוועק און אויפגאבען פון דער קאנפערענץ און געהט איבער צום בעריכט וועגען דער לאגע אין לאדז אין צוזאמענהאנג מיט די פארשטעהענדע קהלה-וואהלען, ווייזט אן אויף די פערשידענע שוועריגקייטען, מיט וועלכע די וואהל-אקציע איז פערבונדען און זאגט ארויס זיין מיינונג וועגען די פערספעקטיווען פון דער וואהל-אקציע.

מאג. פאלאקעוויטש: דער ציוניסטישער צענטראל-קאמיטעט האט זיך אפגעגעבען א דין-וחשבון וועגען די שוועריגקייטען מיט וועלכע אונזער וואהל-אקציע איז פערבונדען בעזונדערס צוליב דעם וואהל-רעגולאמין און דעם בעריהמטען פאראגראף 20. אבער דאך האבען מיר בעשלאסען נישט קוקענדיג אויף אלע שטערונגען ארויסצוטרעטען אין וואהל-קאמף און אנצושטרענגען אלע כחות כדי נישט צו דערלאזען, אז די קהלות — אונזערע איינציגע נאציאנאלע זעלבסטפערוואלטונגען — זאלען פרייוויליג איבערגעגעבען ווערען אין נישט בערופענע הענד. די ציוניסטישע אינסטאנצען האבען בעשלאסען ארויסצושטעלן אומעטום זעלבסטשטענדיגע ליסטעס, נישט אויסשליסענדיג דערביי ארטיגע טעכנישע פערבינדונגען מיט אנדערע גרופירונגען.

דערויף געבען אב בעריכטען די דעלעגאטען פון דער פראווינץ. עס רעדען ארנאוויטש (אזארקאוו), כמורא (פאביאניץ), מאיר (זגעלאוו), פ. גריניבערג (זגערזש), בערקענפעלד (אזארקאוו) בארנשטיין (לענטשיץ), פאצאנאווסקי (פארעמביץ, שווארצבערג (קאנסטאנטינאוו), טיראנגעל (קאלושקי), ווינטער (אזארקאוו), גרינבוים (פאביאניץ).

עס ווערען אנגענומען פאלגענדע רעזאלוציעס:

1) די קרייז-קאנפערענץ אויסהערענדיג דעם רעפעראט פון מאגיסטער משה פאלאקעוויטש, בעגריסט דעם בעשלוס פון ציוניסטישען צענטראלקאמיטעט און פון ציוניסטישען פארטיי-ראט צו געהען צו די וואהלען זעלבסטשטענדיג אונטער דער ציוניסטישער פאהן.

2) די קרייז-קאנפערענץ פראטעסטירט אמשארפסטען געגען דעם היינטיגען וואהל-רעגולאמין מיט'ן פאראגראף 20 וועלכער האט דעם איינציגען צוועק צו בערויבען די רעכט פון די נאציאנאלגעשטימטע יודען.

3) די קרייז-קאנפערענץ טאדעלט די „אגודה" וועלכע בעמיהט זיך מיט פערשידענע מיטלען איינצופיהרען דעם פאראגראף 20, וועלכער איז א שאנד-פלעק פאר'ן יודישען פאלק אין פוילען.

4) די קרייז-קאנפערענץ בעשליסט צו פיהרען די וואהל-אקציע, וועלכע איז א וויטערדיגער עטאפ פון קאמף פאר די פאליטישע, קולטורעלע און עקאנאמישע רעכט פון יודישען פאלק אין פוילען.

ה' משה לימאן האלט א קורצע שלוס-רעדע.

מיט'ן געזאנג פון „התקוה" ווערט די קאנפערענץ געשלאסען.—

ענטדעקט א פאר היסטארישע בית-עולם אין דער געגענד פון טורעק

(2) נעכטען איז קיין טורעק ארויסגעפאהרען א ספעציעלע וואיעוואדישע קאמיסיע, כדי נאכצוקאנטראלירען די קלאנגען וועגען ענטדעקען דארט אנ'אלטען בית-עולם מיט פיל צייכענס פון דער פארהיסטארישער צייט.

אויפ'ן שטח בארדען פון לאנדווירט פראנצישעק פילארך אין דארף שטעלצע גמינע גושיבקי, האט מען בעת'ן גראבען זיך אנגעטראפען אויף א רייה אורנעס, אין וועלכע ס'האבען זיך געפונען אש און נישט פערברענטע ביינער. די אורנעס האבען זיך גוט דערהאלטען.

די ידיעה איז בליץ-שנעל פערשפרייט געווארען אין דער אומגעגענד און אויפ'ן ארט זענען אנגעקומען מאסען מענשען פון די ארומיגע דערפער.

בעת די ווייטערדיגע אויסגראבונגען האט מען געפונען א שטיינערנע האק און א צעהנדליג זאכען פון בראנז און צין (האלז-רענדער, בראסלעטען א. אז. וו.) די פויערים האבען א טייל פון די אורנעס, וועלכע זיי האבען געהאלטען פאר מיניערווערטיגע פערניכטעט און געזוכט גאלד און זילבער. די קאמיסיע האט אפגעשטעלט דעם אימפעט פון די פויערים און האט פערבאטען צו פערניכטען די אורנעס. אלע אויסגראבונגען ווערען דורך דער קאמיסיע פערזיכערט.

11 פערוואונדעטע בעת א צוזאמענשטויס פון אנ'אויטא מיט אנ'אויטאבוס

אויטא צושמעטערט, דער אויטאבוס בעשעדיגט, דער שאפער ארעסטירט

(א) אויפ'ן וועג פון טורעק קיין קאליש ביים דארף מילאנאוו איז געשעהען אנ'אויטא-קאטאסטראפע. אויפ'ן אויטא, אין וועלכען ס'זענען געפאהרען דער טורעקער שטעטישער ריכטער מיט דער פרוי און נאך מיט 5 פערזאן איז אנגעפאהרען אנ'אויטאבוס, דער אויטא איז צושמעטערט געווארען. אלע 7 פערזאן זענען פערוואונדעט געווארען דער אויטאבוס איז בעשעדיגט געווארען און 4 פאסאזשירען זענען פערוואונדעט געווארען.

דער אויטאבוס-בעזיצער ציוואוש, וועלכער האט אליין אנגעפיהרט מיט'ן אויטאבוס איז שווער פערוואונדעט געווארען. מ'האט ארויסגערופען מעדיצינישע הילף פון טורעק און מ'האט אלע פערוואונדעטע אפגעפיהרט אין טורקער שפיטאל.

די פאליציייאישע אויספארשונג האט פעסטגעשטעלט, אז שולדיג אין דער קאטאסטראפע איז דער שאפער פון אויטא. ער איז ארעסטירט און בײ זיין בעט אין שפיטאל איז אװעקגעשטעלט געווארען א פאליציי-וואך.

באנדיטיזם

(2) אויף פאביאניצער שאסיי 90 איז מארצין גשעלאק באפאלען געווארען דורך 3 אומבעקאנטע און איז מיט א טעמפער זאך פערוואונדעט געווארען אין קאפ. איידער די פאליציי איז אנגעקומען זענען די שלעגער אנטלאפען. ביי גזשעלאק'ן איז פעסטגעשטעלט געווארען א מוח-ערשיטערונג און די פאגאטאוויע האט איהם אפגעפיהרט אין פאזנאנסקים שפיטאל, וואו ער איז ביז איצט נישט געקומען צו זיך.

פאליציי זוכט די אנפאלער.

היינט — גרויסער קאנצערט פון מוזיק-פעראיין „שיר“

אין פילהארמאניע

היינט, דינסטאג ד. 28 אפריל 8,30 אוועגד קומט פאר אין פילהארמאניע-זאל א גרויסער קאנצערט פון ערשט נישט לאנג געגרינדעטען מוזיק פעראיין „שיר“. עס וועט אויפטרעטען דער גרויסער כאר אונטער דער לייטונג פון פראפ. י. פייוווישיס און וועט אויספיהרען א גאנצע רייה קלאסישע קאמפאזיציעס, ווי אויך פיל יודישע פאלקס לידער, וועלכע זענען ספעציעל בעארבייט געווארען דורכ'ן דיר. פייווישיס צום אויפטריט פונ'ם „שיר“ כאר.

אלס סאליסטען וועלען אויפטרעטען: פראפ. סט. פרידבערג (פידעל) ס. לעווימין (באריטאן) און די כאר מיטגלידער: פרל. ס. קראפיווניק און ה. קארן.

ביים קלאוויר פרל. ל. לאקס.

הײנטיגער אבצײכען-פערקויף לטובת די „תרבות“ שולען

היינט קומט פאר אין אונזער שטאט און גלייכצייטיג אין א רייהע אנדערע שטעט אין פוילען א גרויסער אבצייכען - פערקויף לטובת די „תרבות“-שולען.

אין רשות פון „תרבות“ שטעהט אויך די שולע „יבנה“ אין לאדז.

די לאדזער יודישע נאציאנאלע בעפעלקערונג וועט געוויס ארויסווייזען איהר פערשטענדניס פאר די אויפגאבען פון „תרבות“ און וועט מיט א ברייטע האנד אונטערשטיצען די היינטיגע זאמלונג.

ראדיא-פראגראם

דינסטאג, ד. 28 אפריל

11,58 צייט-סיגנאל, 12,05 גראמאפאן-פליטען, 1,15 טאג-פראגראם, קינא-און טעאטער-רעפערטואר, 2,55 פליה-רגע (טראנסמיסיע פון ווארשא), 3,30 פארטראג פאר מאטוריסטען, 4,10 קאמוניקאט פאר שיפער און פישער, 4,15 גראמאפאן פליטען פון ווארשא, 5,15 אקאדעמישער שמועס א. ט. „די יוגענד אויף דער אנטענע“ (טראנסמיסיע פון פויזען), 5,45 סימפ. קאנצערט — לייטונג דיר. ג. פיטעלבערג, 6,45 פערשידענעס, 7,10 קאמוניקאט פון דער לאדזער האנדעלס-קאמער און פראגראם אויף מארגען, 7,25 גראמאפאן-פליטען, 7,50 טראנסמיסיע פון גרויסען טעאטער אין ווארשא די אפערע „מאנרו“ פון י. פאדארעווסקי, 11,10 „פ.א.ט.“ וועטער-פאליציי-און ספארט-קאמוניקאטען, לייכטע און טאנץ-מוזיק פון ווארשא.

אסקאר פריד איז לאדז

נאך א לענגערען אפרוה קומט צו פאהרען נאך לאדז ספעציעל פון בערלין דער וועלט בעריהמטער דיריגענט דער הויפט גענעראל דירעקטאר אסקאר פריעד וועלכער וועט אנטיילנעמען אינ'ם לעצטען פילהארמאנישען קאנצערט „די 9-טע סימפאניע“.

אינ'ם אויבענדערמאנטען קאנצערט טרעט אויף א ספעציעלער סאליסטען קווארטעט סטאניסלאוו קורווין, שימאנאווסקא (סאפראן), העלענא פאטינא-זשעפבראווסקא (אלט), יוליוש קערנער (טענאר), און קאזשימיעזש אורבאנאוויטש (באס) וועלכער וועט אויספיהרען בעטהאווען'ס 9-טע סימפאניע.

אין דאזיגען קאנצערט נעמט אנטייל אויך דער פערשטארקטער לאדזער פילהארמאנישער ארקעסטער און דער פערגרעסערטער כאר פון „הזמיר“.

ווי עס איז צו זעהען וועט די היי־יעהריגע „9-טע סימפאניע“ אויספאלען זעהר אימפאזאנט, צוליב די פערזאנען פון די סאליסטען און דיריגענט. דער אויבענדערמאנטער קאנצערט קומט פאר דעם היינטיגען דאנערשטאג, 9 א זייגער אוונד אין פילהארמאניע זאל.

קופאן אויף א יורידישער עצה

גילטיג דינסטאג, דעם 28-טען אפריל

א בעקאנטער יוריסט ערטיילט יורידישע עצות פון 3 ביז 4 א זייגער נאכמיטאג אין רעדאקציע פון אונזער צייטונג, פיעטריקאווער 21.

אינטערעסאנטען דארפען מיטברענגען דעם קופאן פון „נייעם פאלקסבלאט“ — פון דעם זעלבען טאג. —

אויסצאהלונג פון אונטער-שטיצונג פאר ארבייטסלאזע

(מ) דאנערשטאג, דעם 30 אפריל וועט זיך אנהויבען די אויסצאהלונג פאר ארבייטסלאזע פיזישע ארבייטער פון דרינגענדע מלוכה-שטיצע אויף אפריל.

די אויסצאהלונג וועט פארקומען אין לאקאל פון אונטערשטיצונגס-אמט פאר ארבייטסלאזע אויף דער גאס פון 28 שיסער-פולק 32 פון 9 פריה ביז 2 בייטאג.

דאנערשטאג ד. 30 אפריל —
A B C D E F G H I J K
פרייטאג ד. 1 מאי —
L Ł M N O P R
שבת, ד. 2 מאי —
S T U W Z Ż

לעטשניצע פון דאקטוירים ספעציאליסטען און רענטגענישער קאבינעט.

זשעראמסקער 11, טעלעפאן 3763

אפען פון 9 פריה ביז 7 אוונד.

ד"ר אימיך נאז, האלז, אויערן קר.	$1^1/_2 - 12^1/_2$
ד"ר קערשנער קינדער-קראנקה.	9-11 5-$4^1/_2$
ד"ר שיפמאן אינערליכע קראנקהייטן	2—12
ד"ר ביבערגאל הויט און וענער.-קר.	$11^1/_2 - 12^1/_2$
ד"ר שפירנעלד גערתען און גאמפיגע קר.	1—2
ד"ר נאלדבלאט אויגען-קראנקה.	$1^1/_2 - 12^1/_2$
ד"ר זאלצוואסער כירורגישע קראנקהייטען	2—3
ד"ר שפערלאווסקי פרויען-און געבורטס-הילף	$1^1/_2 - 12^1/_2$

היכא-מערציע. שפריך-שפרענגען וויי שטעלען א. או שטעלן-שטעלן, קינסטליכע בערג-וון-בעשפרייל. אייבשפריצונגען, מאסאזשען, עלעקטריזאציע, אפעראציע. אויף פערלאנג וויזיטען און שטאט. און לאבאראטאריום ווערט אנגענומען אלע ארט אנאליזען, אויך פלעקטען און בלוט

אימפונגען געגען שקארלאטין.

ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געווארען א רענטגען-אינסטיטוט.

ד"ר לאזשינסקי-סטאראפאלסקא

צאהן-ארצט 10—1, 3—6

קינסטליכע ציין, קרוינען, פאמפען א.א.וו.

די לעטשניצע איז טעטיג אויך זונטאג

„פארלאז מיך נישט, מיין טייערע!“...

(שטיפעריי)

פון ב. קאוונער.

— יא, איך וועל דיך פערלאזען — זאגט זיין פרוי צו איהם — איך קען מיט אזא מענשען ווי דו נישט אויסקומען. איך וועל אוועק און דיך איבערלאזען מיט'ן הויז און מיט די קינדער. איך בין נאך יונג און איך וויל נאך לעבען. און אויב דו ווילסט מיר געבען א גט, איז אודאי גוט. וועלען מיר ביידע זיין פריי.

הערט ער אויס זיין ווייב'ס דרשה און ענטפערט צוריק, כלומרשט מיט געבעט:

— שרה'לע! פערלאז מיך נישט. עס איז נישט שעהן פאר א מאן ווען זיין פרוי לאזט איהם מיט די קינדער און ענטלויפט פון הויז. מען וועט זאגען, אז דו ביזט די גערעכטע, אז איך בין דער שלעכטער. און אפשר וועט מען זאגען פונקט פערקעהרט: אז אויב א מאמע פון צוויי שעהנע קינדער אנטלויפט פון איהר הויז, איז זי אוודאי אנ'אויסגעלאסענע, א צולאזענע; איז גלייכער דו זאלסט בלייבען א מאמע צו די קינדער און א ווייב צו דיין מאן.

איך בעט דיך, שרה טייערע, פערלאז מיך ישט.

אויב דו פערלאזט מיך, וועל איך זיין געצוואונגען אריינצונעהמען אין הויז א דינסטמיידעל. און אויב שוין יא א דינסטמיידעל, וועל איך קריגען א יונגע שיקסע פון א יאהר 16 אדער 17, אז מען זוכט געפינט מען.

אויב דו וועסט אוועק פון מיר, ווער וועט מיר אמאל פערצירעווען א שקארפעטקע, צונייהען א קנעפעל צום העמד, מיך אמאל אויסרייצען מיט ספרים? —

ווער וועט מיר אמאל צולייגען צו די פיס א הייס פלעשעל וואסער? ווער וועט מיך בעליידיגען? ווער וועט מיך רופען: אידיאט! קארגער חזיר! ווען וועל איך קויפען טייערע קליידער? טייערע מאנטלען? טייערע שיך?

ווען וועל איך אוועקשיקען זומער-צייט אין ווישניאווע?

ווער וועט מיר דערגעהן די יאהרען מיט די טעג?

פערלאז מיך נישט, טייערע שרה, האב רחמנות אויף מיר! איך בין דאך אזוי עלענד!...

אז דו וועסט נישט זיין, וועל איך יעדען אוונד מוזען געהן אין א טעאטער, אדער אין א קאבארעט און זיך בעקענען מיט יענע סארטען מיידלעך, וואס טראגען רויטע שאלען מיט גרינע קווייטען און לאנגע אויריינגלעך, וואס הענגען ארונטער ביז די אקסלען און, וואס וועלען בעסער זיצען אויף איין מענערשען שויס איידער אויף צעהן בענקלעך.

את מיט די דאזיגע מיידלעך וועל איך זיך מוזען בעקענען.

וואס טוט נישט א מאן אין מייגע יאהרען צו פערטרייבען דעם אומעט?

אויב דו וועסט אוועק פון מיר, טא ווער וועט שלאגען די קינדער? ווער וועט שלאפען ביז 12 א זייגער? ווען וועל איך צוטראגען הייסע מילך אין בעט אריין?

אויב דו וועסט מיך פערלאזען, וועלען מאטעל און הערשעל אויפהערען קומען צו מיר אין הויז אריין; דיינע בעסטע פריינד וועל איך פערלירען! וועה איז מיר!

ווער וועט אויסהאלטען דיין מאמען מיט דיין שוואגער, ווען דו וועסט אוועק איך נישט!

ווען דו אנטלויפסט פון מיר, איז מיר דיין מאמע מעהר קיין שוויגער נישט און דיין שוואגער מעהר קיין שוואגער נישט.

וועלען זיי אויך מוזען ארויס פון הויז און זאלען זיי זיין ביי דיר.

איך בעט דיך, טייערע שרה, פערלאז מיך נישט. האב רחמנות אויף מיר!...

איך וועל נישט האבען וועמען אוועקצוגעבען אלע פרייטאג די פערדינסטען מיינע.

א, טייערע, דו אליין רעכענסט גאר נישט איבער, ווי אומגליקליך דו וועסט מיך מאכען!

אנשטאט צוויי בילעטען אין קינא, וועל איך מעהר נישט דארפען ווי איינעם; אנשטאט צוויי פארציעס אין רעסטאראן, וועל איך בלויז בעצאהלען פאר איינער.

עס וועט דאך ווערען פון מיר א תל, א לאבוז, א ליידיג-געהער.

סיידען... סיידען איך וועל ארייגקריגען אין הויז א שעהן דינסטמיידעל, א בלאנדע שיקסע.

דעמאלט, מיין טייערע, וועל איך שוין נישט זיין אזוי עלענד.

אז איך וועל אויף דער דינסטמיידעל אויסגעבען אזויפיל געלד וויפיל איך גיב אויס פאר דיר, וועט זי מיך בעסער בעהאנדלען, ווי דו האסט מיך בעהאנדעלט.

שיקסעס זענען א קולטור-פאלק. זיי האבען שכל און זיי ווייסען ווי אפצודאנקען פאר א טובה.

און אפשר אנטלויפסטו, טייערע, מיט א געליבטען? אויב יא, שעהם זיך נישט און זאג מיר דעם אמת.

איך קען דיר א סך ארויסהעלפען. טאמער איז דער געליבטער דיינער ארים, וועל איך איהם בארגען א פאר הונדערט זלאטעס. דו מוזט דאך, דערוויייל האבען, וואס צו עסען, וואו דעם קאפ אנצושפארען.

אז מען אנטלויפט מיט א געליבטען, וויל מען דאך האבען הנאה, פערגעניגען, און אויב מען האט נישט קיין עסען, טא וואס פאר א הנאה איז דאס?

און ביי מיר א פאר הונדערט זלאטעס שפילט קיין ראלע נישט.

טא זאג מיר דעם אמת, טייערע, מיט וועמען אנטלויפסטו? מיט מאטעלען? מיט הערשלען? זאג, שעהם זיך נישט, איך קען אייך א סך ארויסהעלפען.

איך וויל, אז מיין פרוי (עס מאכט נישט אין וואס פאר א הענט זי געפינט זיך), זאל נישט ליידען קיין הונגער און זאל האבען א פיינע ה"ם

טייערע! אויב דו מוזט אנטלויפען פון הויז, בעט איך דיך, אז דו זאלסט מיטנעהמען מיט זיך אלע דיינע קליידער. אז דו וועסט האבען, וואס אנצוטון, וועסטו אזוי גיך נישט צוריקקומען. נעהם דעם גרויסען קופערט און פאק איין אלץ, וואס ע געהערט צו דיר און וואס איך האב דיר געקויפט.

אפילו דיינע בילדער נעהם מיט.

איך האב מורא, אז איך וועל אמאל א קוק טון אויף דיין בילד וועל איך זיך צו-וויינען...

איז גלייכער, אז איך זאל נישט האבען אויף וועמען צוקוקען...

דאס איז אלץ, מיין טייערע, וואס איך האב דיר צו זאגען.

דאס ווייבעל האט גענומען פאקען איה'ע זאכען און ער האט איהר געטרייסט, אז ס'וועט איהר זיין גוט ווען זי וועט פערלאזען דאס הויז און אוועק מיט איהר געליבטען מאטעל. — — —

— — — — — — — — — — — — — — —

און איהם איז איצט אויך גוט ווי די וועלט. איך האב איהם נעכטען, איינס א זייגער נאך האלבע נאכט געטראפען אין א נאכט-לאקאל - נישט, חלילה, אליין...

אפגעריסענקייט און קולטור
פון לעבן אין סאוויעט-רוסלאנד

.1

גרוי איז די מענשען־מאַסע אין די גרויסע שטעט. מען טראָגט נישט קיין בונטע קליידער. קיין קאַפעלוש (הוט) איז גאָר אַ יקר־המציאות. און אויב עס זענען נאָך דאָ קאַפעלוש־טרעגער שטאַמען די קאַפעלושען נאָך פון פאַר דער מלחמה־צייטען. הגם עס זענען אויך דאָ אין אַ בישטיגער צאָהל היט פון סאוויעטישער אויסאַרבייטונג פון זעהר אַ נידעריגען קוואַליטעט. די גרעסטע טייל פון דער בעפעלקערונג טראָגט זומער לייווענטענע שיך. זומער זענען קיין לעדערנע שיך נישט געווען, ווייל לעדער פעהלט איבערהויפט. מיינע שיך האָב איך נישט געקענט דאָרטען רעמאָנטירען. „וועסט שוין זיי אינדערהיים אויסריכטען". האָבען מיר געזאָגט בעקאַנטע. אמת, ס'זענען דאָ גאַסען־שוסטערס (צווישען זיי פיל גרוזינער און יודען אין מאָסקווע. וואָס זיצען מיט זייער „וואַרשטאַט" אויפ'ן טראָטואַר און קלאַפען צו גומענע אָפּצאַסען אָדער אַנ'אָפּגעריסענע פאָדעשווע (זויל), אָבער קיין אונטערלעדער נייע האָבען זיי גאָרנישט. אויף גרעסערע „פּאַטשינקעס" (רעמאָנטען) עקזיסטירען קאָאָפּעראַטיווען פון שוסטערס — הויפּטזעכליך, זעצען עס אָפּיציעלע אַנשטאַלטען — וואו אָבער אַ פּאָר שיך דאַרף וואַרטען אויף „אַנ'אָטשערעד" (רייה), ביז אַ חודש צייט. פאַר מיין זיין האָט מען נאָכ'ן חודש אָפּגעלייגט דאָס פּעררייכטען די שיך אויף נאָך אַ חודש. נישטאָ קיין לעדער. אין „פרייען פּערקויף" דאַרף קאָסטען אַ פּאָר שטיוועל 100 רובעל (איבער 50 דאָלאַר). אָבער דאָס קען מען אויך בעקומען נאָר בעהאַלטענערהייט. איך רעכען, אַז דאָס שיך־בעזאָרגונג פון דער בעפעלקערונג איז איינע פון די שווערסטע פּראָבלעמען פאַר דער צענטראַלער רעגירונג. פערהעלטנישמעסיג זעהט מען אין גאַסע וועטערען, אַ היפּשע צאָהל קאַלאָשען־טרעגער. אַרבייטער פון דער 1־טער קאַטעגאָריע האָבען בעקומען פאַראַיאָהרען קאַלאָשע ןאויף די געברויכס־קאַרטען זייערע צו 5 רובעל אַ פּאָר (2 און אַ האַלב דאלאר). די זעלביגע קאַלאָשען ווערען פערקויפט צו אויסלענדישע סוחרים פאַר 30 סענט אַ פּאָר...

מענער טראָגען „טאלסטאווקעס", צו וועלכע מען דאַרף נישט האָבען קיין אויבערהעמדער און קראַוואַטען. די שטאָפען פון די קליידער זענען אין גרעסטען טייל פון זעהר נידעריגען קוואַליטעט. אויס געצויגענע אַרבעל. „זעק" אויף די קניה. אויב מען טראָגט אַ מאַרינאַרקע — טוט מען אָן אַנ'אויבערהעמד פון אַ גרויען קאָליר, וועלכע מען קען טראָגען אַ לענגערע צייט נישט געוואַשענערהייט. ס'זענען דאָ אויך אַ היפּשע צאָהל גומענע מאַנטלען (מאקינטאָשען), וועלכע דער „רעזינאַטרוסט" האָט אַרויסגעלאָזען אין הונדערטער טויזענדער. אָבער אַלע זענען זיי פון איין ־אָליר, געלבליך־גרוי. פרויען טראָגען מעהרסטענטיילס רויטע קאָפּ־טיכלעך (קאסינקעס). פרויען אין היטען טרעפען זיך זעלטען, און אויב מען טראָגט אַ הוט— איז זי פון אַ ביליגען סאָרט. נישט מערקבאַר און נישט שרייאיג. בכלל אָבער איז די בעציהונג צו אַ פרוי, וואָס איז אָנגעטון שעהנער ווי אין דורכשניט — אין די טראַמוואַיען, אין די רייהען אַ נעגאַטיווע. מען קען איהר אַמאָל אַ וואָרף טון ביי ענגשאַפט, אָדער וועלכען ס'איז סכסוך: „עי, דו הוט"! מען דאַרף זיך נישט אויסטיילען פון דער מאַסע. מען טראָגט ציצענע קליידלעך. אַלע טראַגען זאָקען פון געלען קאָליר (קיין אַנדערע האָב איך נישט בעמערקט). קיין מאָדע־זשורנאַלען ווערען אין ס. ס. ס. ר. נישט אַריינגעלאָזען (איבעריגענס ווי קיין שום אויסלענדישע אויסער קאָמוניסטישע פּרעסע)־, און פרויען ווייסען אַפילו נישט געגוי, וואָס איז איצט „מאָדע". דהיינו, מען האָט זיך פערוואונדערט הערענדיג, אַז מען טראָגט שוין לאַנגע קליידער.

די סאָוויעטען־מאַכט קעמפט מיט דער מאָדע. און ווירקליך זענען אויף דעם „פראָנט" דערגרייכט געוואָרען בעדייטענדע רעזולטאַטען. ס'הענגען אָפט פּלאַקאַטען מיט'ן אויפשריפט: „לאָמיר בעקעמפען דאָס רעשט פון בורזשואַזע פאָראורטיילען. די מאָדע". מען פודערט זיך כמעט נישט און מען פאַרבט זעהר זעלטען די ליפען. קיין בעוואוסטזיניגע פרוי וועט עס נישט טון. מיט'ן אָפּשאַפען פון דער מאָדע האָט זיך זעהר פעראיינפאַכט דאָס לעבען פון דער פרוי. די בעדערפענישען האָבען זיך פילפאַך פערקלענערט. די פרוי דערנעהנטערט זיך אין איהר קליידונג צו דעם מאַנספּערזאָן. זי טראָגט אָפט די זעלבע טאלסטאַווקע און אַפילו מענער־שטיוועל. מיט דעם איז נישט געזאָגט, אַז ביי פרויען, בעזונדערס פון געוועזענער בורזשואַזער אָפּשטאַמונג, זאָל אין גאַנצען זיין אָפּגעשטאָרבען דער דראַנג צו שעהנערע קליידונג. אָבער דער דראַנג מוז בלייבען אַ נישט בעפרידיגטער. ווען עמיצער האָט אַ בעסערע זאַך אָנצוטון האָט ער אויך מורא זיך צו ווייזען אין דעם, כדי מע זאָל איהם נישט חושד זיין אין צו גרויסע גביר'ישקייט...

כאַראַקטעריסטיש איז אויך דער פאַקט, וואָס מענער טראָגען נישט קיין שטעקענעס. אַנ'אַרבייטסמענש דאַרף עס נישט האָבען. אַלע פּנים'ער זענען ערנסט. זעהר זעלטען הערט מען אַ הויכען קול, אָדער אַ געלעכטער. דאַגעגען אַלע זיצען, צום ביישפּיל, אין די טראַמוואַיען און שווייגען. מאַנכע מיט צייטונגען אין די הענד, אָדער ביכער. אָפט זיצט אַנ'אַרבייטער אין טראַמוואַי און שטודירט „קאַפּיטאַל" פון ק. מאַרקס. איך האָב בעמערקט ביי אַ יונגען רוס שלום־עליכם'ס ווערק, נאַטירליך אין דער רוסישער איבערזעצונג.

דער גייסטיגער ביווא פון די מאַסען האָט זיך אָהן ספק אומגעהויער אויפגעהויבען.

מיך האָבען פערוואונדערט די היפּשע צאָהל בעטלער, וועלכע שטעהען אויף די גאַסען און שטרעקען אויס ד יהאַנד נאָך אַ נדבה. אָבער מען בעטעלט זעהר בעשיידען. דאָס איז דאָכט זיך פערבאָטען. אָבער דאָס לעבען און די אָרימקייט ברעכען אַלע צוימען. דאַגעגען האָב איך נישט געזעהן, אַז די אַזוי גערופענע היימלאָזע קינדער זאָלען זיך נאָכיאָגען נאָך אייך און בעטען אַ נדבה. אָדער דראָהען. מעהר פון אַלץ איבערראַשט אייך, אויף די גרויסע גאַסען דאָס, וואָס עס איז נישטאָ קיין געשעפטען, קראָמען, די לאָקאַלען מיט די גרויסע שוי־פענסטער זענען פערנומען דורך קאָאָפּעראַטיווען. „פערוואַלטונגען" און אַמטען. אין די קאָאָפּעראַטיווען איז אָבער זעהר אָפט לגמרי פּוסט. און איהר פיהלט זיך אַזוי אומבעקוועם, ווען איהר ווייסט, אַז איהר קענט נישט קויפען קיין זאַך, אַפילו פון ערשטען געברויך. אַ רויכערער קען נישט קויפען קיין פּאַפּיראָס. אין די קיאָסקען פערקויפען זיך נאָר שוועבעלעך פון זעהר אַ נידעריגען קוואַליטעט.

דערפאַר קענט איהר אויף יעדען טריט בעקומען צייטונגען און ביכער. איך האָב אין קיין לאַנד נישט געזעהן אַזויפיל צייטונגס־קיאָסקען און בוך־קראָמען (נאַטירליך פון דער רעגירונג). פאַר די קראָמען שטעהן אָבער נישט קיין רייהען. איך האָב כמעט נישט געזעהן דאָרטען אייבצעלנע קויפער. די ביכער זענען נישט ביליג. און נאָר ביבליאָטעקען קויפען זיי. פון די ביבליאָטעקען לייהען שוין זיי אויס די בירגער. צייטונגען ווערען יאָ פערקויפט אין אַ גרויסער צאָהל און ווערען געלייענט דורך אַלעמען זעהר אויפמערקזאַם, הגם די צייטונגען זענען אַלע איינפאַרביג און איינטאָניג, אָבער דער סאָוויעטישער בירגער מוז אַלץ וויסען, וואָס ד ירעגירונג טוט, און נאָך מעהר, וואָס זי פאָדערט פון איהם, און פאָדערען פאָדערט זי אַ סך. במאודו ובנפשו מוז ער דינען דער רעגירונג סיי אין זיין דירעקטער אַרבייט, סיי אין דער „געזעלשאַפטליכער אנלאַדונג", ד. ה. אַנטייל נעהמען אין מיטינגען, זיצונגען, אויספיהרען פערשידענע ספּעציעלע אויפטראַגען. אויב ער פערנעהמט זיך נישט מיט די זאַכען — איז ער אַ „שקורניק", אַ בורזשוי און ער קען נאָך צוליב דעם דערווייטערט ווערען פון זיין אַרבייט. די, וואָס פערנעהמען מעהר אָדער ווענינער אַנגעזעהענע ערטער — דאַרפען אַרבייטען נישט ווענינער ווי 18 שעה אַ מעת־לעת. די צייטונג לאָזט נישט רוהען. זי מאָהנט, זי טעראָריזירט, און ווען דער דורכשניטליכער בירגער אַרבייט נישט מיט — פיהלט ער זיך פאַר אַ פערברעכער לגבי דעם סאָוויעטישען רעזשים. מרוקען וועט ער שוין נישט אָפּשניידען.

א. מיראוו

PORADNIA
WENEROLOGICZNA
פון דאקטוירים־ספעציאליסטען
זאוואדזקא 1.
נאָר פאַר ווענערישע הויט־קראנקה.
און מענער־שוועכע אנאליזען פון בלוט
און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער.
קאָנסיליומס מיט ספעציאַליסטען פון אורא־
לאָגישע און נערוועו־קראנקהייטען.
קווארץ־לאמפ. עלעקטרישער
הייל־קאבינעט ראסמעטיק.
— — טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אווענד. — —
פון 11 ביז 12 ביי טאָג און פון 2 ביז 3 נאָכמ.
נעמט־אָן אַ פרוי־דאָקטאָר נור קינדער און פרויען
זונטאָג פון 9 פריה ביז 2 נאָכמיטאָג.
— בעזונדער וואַרטע־צימער פאַר פרויען. —
וויזיט 3 זל.

פערפומעריע
J. DRUKIER, Łódź
זאוואדזקא 5, טעל. 175-92.
הורט / דעטייל   הורט / דעטייל

דער „פוילישער שטערן" (18
סענסאַציאנעלער ראמאַן פון דעם וועלט־קריג

— זי האָט דאן אָבער נישט געקאָנט זעהן, ווי די טענצערין האָט אייך געגעבען דאָס פּעקעלע? — נאָט האַרי א פרעג געטון.

— זעלבסטפערשטענדליך, נישט! אין דער גאַרדעראָב זענען נאָר געווען מיר זאַלבעדצווייט. ערשט מיט עטליכע מינוט פאַר שטרענג'ס אריינקומען, האָב איך בעמערקט, ווי דאָס מיידעל לייגט צוזאמען אין א ווינקעל די קליידער... זי איז אזוי שטיל אריין, אז קיינער האָט נישט געהערט.

— הייסט עס, אז דאָס איבערגעבען דעם פּעקעלע האָט זי נישט געזעהן, נאָר זי האָט געקאָנט בלויז בעמערקען דעם זשעסט פון דער טענצערין, בעת יעיע האָט אָנגעוויזען אויף אייער האַנדבייטעל, און זי האָט געקאָנט הערען אייערע ווערטער... איז עס אזוי?

— יאָ, אוו דער קאפּיטאן שטרענג...

— וואָס?

— ער האָט אוראי אויך געהערט.

האַרי האָט זיך א גלעט געטון דאָס פּנים.

— איהר זענט חושד שטרענג'ן? — האָט ער א שמייכעל געטון.

מערי האָט נישט געענטפערט אויפ'ן שמייכעל.

— ער איז אין נאָהענטע בעציהונגען מיט דער טענצערין, און מיר האָט זיך אויסגעוויזען, אז זי האָט פאַר איהם מורא...

— פאַרוואָס?

— ווען איך האָב גערעדט מיט אייך, האָב איך בעקוקט אויפ'ן וואַנד־שפּיגעל פונ'ם גאַרדעראָב, און איך האָב בעמערקט, ווי דער טענצערינס פּנים האָט זיך געענדערט, ווען דער קאַפּיטאַן שטרענג איז צו איהר צוגעגאַנגען. זי האָט זיך פון איהם אָפּגעקעהרט, און איהרע אויגען זענען פיל געווען מיט שרעק... זי איז עהנליך געווען אויף א פּעריאָנטע חיה...

די מאַקסובקע האָט זיך אָפּגעשטעלט.

האַרי איז אַרויס און צוגעהאָלפען מערי'ן אַרויסשטייגען אויפ'ן טראָטואַר.

— צום ווידערזעהן, — האָט זי איהם געזאָגט

— איך בין זיכער, אז מיר וועלען זיך בקרוב זעהען.

זי איז אוועק, און האַרי האָט א קוק געטון אויפ'ן זייגער.

עס איז געווען דריי פערטעל זעקס.

— איך וואָלט געוואָלט וויסען, ווען עס גייט אוועק דער צוג פון די באַורלויבטע — האָט ער א ברום געטון, האַלטענדיג דעם זייגער אין האַנד.

— דריי פערטעל אַכט! — האָט דער שאָפער געענטפערט.

האַרי האָט אויף איהם פערוואונדערט א קוק געטון און איבערגעפרעגט:

— דריי פערטעל זיבען? פון וויקטאָריא־וואָקזאַל?

— יאָ הער!

— צום טייוועל! הייסט עס, אז איך וועל גאָרנישט בעווייזען... איך וואָלט געוואָלט איינקויפען פערשידענע זאַכען, און חוץ דעם מוז איך נאָך וויזירען פערשידענע פּאַפּירען!

— וועגען דעם זייט רוהיג, מיין הער! — האָט דער שאָפער א זאָג געטון — אָט זענען אייערע פּאַפּירען!

ער האָט אַרויסגעצויגען פון בוזים־טאַש א פּאַקעט און דערלאַנגט האַרי'ן.

— דאָ האָט איהר אַלץ, וואָס איהר בעדאַרפט אוי ף צוריקקעהרען זיך קיין פראַנקרייך.

האַרי האָט נאָכגעקוקט די דאָק מענטען: אַלץ איז געווען אין דער בעסטער אָרדנונג.

דער שאָפער האָט נישט געוואָרט אויף קיין פראַגען, און א זאָג געטון:

— אויב איהר ווילט זיך אריינזעצען אין אויטאָ, וועל איך אייך פיהרען. וואו איהר וועט פערלאַנגען, דערנאָך וועל איך צי וואַרטען ביז איהר וועט אויפעסען מיטאָג, און אָפּפיהרען אייך אויפ'ן וואָקזאַל. איבעריגענס איז שוין אייער מיטאָג בעשטעלט.

— צום טייוועל! ווער זענט איהר? — איז האַרי געוואָרען איבערראַשט.

— איך בין אַנ'אָפיציר פון געהיימען דינסט, פונקט אזוי ווי איהר! — האָט דער שאָפער א שמייכעל געטון.

אָפּשטייגענדיג אין עטליכע מאַגאַזינען, האָט האַרי דערנאָך געהייסען אָפּשטעלען זיך ביי א טאַבאַק־געוועלבעל אויף רידזשאַנס־סטריט, וואו ער און זיין ברודער פלעגען שטענדיג איינקויפען ספּעציעל בעשטעלונגס־פּאַפּיראָסען.

איינהאַנדלענדיג אזוי א זאַפּאַס פּאַפּיראָסען מיט'ן נאָמען „דיאַניס" אין א בעזונדער שאַכטעלע אויפ'ן וועג, האָט ער פערפיהרט א שמועס מיט'ן איינגענטימער פון געוועלב, בעת דער אָנגעשטעלטעל האָט צוגעפּאַקט די פּאַפּיראָסען אין א ווייסען פּאַקעט און פערזיגעלט איהם מיט רויטען טריפּוואַקס.

ענדיגענדיג די קניות, איז האַרי אוועקגעפאָהרען אין האָטעל „נינעוויא", אָפּרעדענדיג זיך מיט'ן שאָפער, ער זאָל קומען נאָך איהם א פערטעל אויף אכט א זייגער.

האַרי איז אַרויף אין זיין נומער, איינפּאַקען די זאַכען.

אין דעם שפּינוועבס, וואָס דער הויפּט־קאָמענדאַט האָט געוועבט, האָט ער זיך געפיהלט, ווי א תילפלאָזע פליג.

דאָס פיינליכסטע אין זיין לאַגע איז געווען דאָס, וואָס ער האָט נישט געוואוסט, וואָס עס וועט איהם אויסקומען צו טון, און צו וואָס ער דאַרף זיך גרייטען.

אַלע זיינע פּלענער האָבען זיך דערווייל בעגרעניצט דערמיט, וואָס זיבען מיט 45 האָט ער זיך געדאַרפט אריינזעצען אין דעם צוג פאַר בעאורלויבטע, וועלכע קעהרען זיך אום צוריק אויפ'ן פראָנט.

געהענדיג אזוי מיט'ן קאָרידאָר האָט ער בעמערקט, אז די טיר אין דעם קאַפּיטאַן שטרענגס צימער איז אָפען.

האַרי איז אריין אין דעם נומער פון זיין פריינד.

אויף דער פּאָדלאָגע איז געלעגען אַנ'אָפענע וואַליזע, איבער וועלכער שטרענג האָט זיך איצט געפּאָרעט.

אויפ'ן טיש האָבען זיך אין אומאָרדנונג געוואַלגערט א סך פּאַקעטען, טואַלעט־מכשירים און ביכער.

האַרי האָט זיך אָפּגעשטעלט אויף דער שוועל האַלטענדיג אין דער האַנד דאָס שאַכטעל מיט די פּאַפּיראָסען.

— עהע, מאָריס! איהר פאַהרט אויך?

— שטרענג האָט זיך פלינק אַרומגעקוקט. רויט געוואָרען און אויסגערופען מיט א שוועריפערהוילענער נערוועזיטעט:

— איהר האָט מיך נישקשה דערשראָקען!..

כ'האָב גאָרנישט געהערט, ווי איהר זענט אריין!..

— נישט קוקענדיג אויף האַרי'ן, האָט ער זיך ווידער גענומען צו איינפּאַקען די זאַכען.

האַרי האָט זיך פערוואונדערט, ווייל קיינמאָל פריהער האָט ער שטרענג'ן נישט געהאַט די געלעגענהייט צו זעהן אין אזא נערוועזען, אויפרעגענדען צושטאַנד.

— איך בעט, איהר זאָלט מיר ענטשולדיגען, אויב איך האָב אייך געשטערט! — האָט ער זיך אָפּגערופען, אָפּלייגענדיג זיין פּאַקעט אויפ'ן טיש און צוזעצענדיג זיך אויף א שטול.

(פאָרטזעצונג קומט).

לאדזער יודען שפארען אן

אויך ביי די ברוינע און שווארצע יודען פון אזיען

ווי לעבען די יודען אין די ווייטע לענדער פון אינדאנעזיען

כמעט אין אלע גרעסערע צענטערן פונ׳ם ווייטען אריענט, אין די ווייטע קאלאניאלע לענדער פון דרום אזיע, אויף די אינזלען פונ׳ם פראנצויזישען, בריטישען און האלענדישען אינדיען, געפינען זיך ביי היינטיגען טאג קלענערע און גרעסערע יודישע ישובים, שולען און אנשטאלטען.

אין די אלע אנגעוויזענע ערטער פון בריטישען, פראנצויזישען און האלענדישען אינדיען געפינען זיך פון לאנג רייכע און פעסטע יודישע קהלות פון די אלטגעזעסענע אראבישע יודען, וועלכע האבען איבערגעוואנדערט קיין אינדיען פון באגדאד און מעסאפאטאמיען, צווישען זיי געפינען זיך נישט ווייניג איינגעפונדעוועטע גבירים. מיליאנערען און אפילו מולטי־מיליאנערען, יודען וועלכע קאנטראלירען דעם אינערליכען און אויסערליכען האנדעל פון די קאלאניעס אויפ׳ן ווייטען מזרח. אייגענטימער פון די גרעסטע אוניווערסאל־געשעפטען מיט פיל פיליעס רייכע פלאנטאטארען און בעזיצער פון די גרעסטע באטיטליכע רייכטימער פונ׳ם לאנד, גרויסע הויז־בעזיצער און אונטערנעהמער, חוץ זיי געפינען זיך נישט ווייניג יודען צווישען די פראנצויזישע, האלענדישע און דייטשע פארשטעהער און פערטרעטער פון די גרויסע אונטערנעהמונגען, מלוכה־אנשטאלטען און דעפארטאמענטען פון די אנגעוויזענע קאלאניאלע לענדער. די פרעכטיגע יודישע שולען, און טעמפלען, תלמוד־תורה׳ס און אנדערע אנשטאלטען זענען מעהרסטענטיילס געבויט פון יחידים מיליאנערען און ווערען דאס רוב פון זיי אויסגעהאלטען.

נישט לאנג איז געשטארבען אין סינגאפאר איינער פון די גרעסטע און איינפלוסרייכסטע יודען פון דעם ווייטען אריענט, סער מנשה מייער, דער פערשטארבענער איז געווען א למדן און בעל מקובל און א רחים רבנן, פלעגט שיקען גרויסע סומעס אויף ישיבות און שולען אין מעסאפאטאמיען, תימן, אלזשיר, טוניס און מאראקא. פלעגט געבען פיל אויף ארץ־ישראל. סער מייער איז געווען בעקרוינט פונ׳ם ענגלישען קעניג מיט׳ן טיטול קאוואלער פון עהרען־לעגיאן — האט אפגעוואוינט אין סינגאפאר 65 יאהר און איז געווען איינער פון די גרעסטע ערד־בעזיצער און הייזער־אייגענטימער אויפ׳ן סטראיט־סעטטמענט (מאלאישען האלב־אינזעל).

עס איז קיין ספק נישט אז ווען צווישען די יודישע קהלות אין אינדיען און אינדאנעזיען וואלטען זיך געפונען די געהעריגע גייסטיג־ענטוויקעלטע און אימפאנירענדע פערזענליכקייטען — וואלטען די אהן שוועריגקייטען געקענט געפינען א פערשטענדוניג מיט די אינדישע מאכטהאבער, זיי וואלטען געקענט שטארק אפשוואכען אויפקלערען זיי און פאראליזירען די העפטיגע אנטי־יודישע פראפאגאנדע, וועלכע ווערט געפיהרט מצד די אראבישע נאציאנאליסטען צווישען די מוסולמענער אין צוזאמענהאנג מיט דער לאגע אין ארץ־ישראל.

חוץ די גרויסע גבירים און אינהאבער פון די גרויסע אונטערנעהמונגען ווי אויך די פארשטעהער און בעאמטע פון די דעפארטאמענטען געפינען זיך צווישען די יודען פון די צענטערן און האפען־שטעט פון אינדיען א בעדייטענדער צאהל מיטעלע און ארימע יודען פון פערסיען, תימן און באגדאד, קופער־שמידען, בלעכער־בעלי־מלאכות, און קליין־הענדלער, עס זענען אויך דא נישט ווייניג ארימע־בטלנים, אנגעפאהרענע אויפ׳ן חשבון פון די קרובים, וועלכע רייבען זיך ארום די גרויסע הייזער פון די גבירים, די פיל אנגעשטעלטע און בעדינער פון גרויסען האנדעלס־אפאראט פון די גרויסע מיליאנערען. חוץ די אלע אנגעקומענע פריהער אדער שפעטער פון די שכנישע לענדער פונ׳ם מוזולמענישען אריענט — געפינען זיך אין אינדיען א גרויסע צאהל פון די גאר אלטע תושבים פון אינדיען די יודען פון די סעקטע „בני ישראל" אדער ווי

(קארעספאנדענץ צום „נייעם פאלקסבלאט")

מען רופט זיי „די ברוינע און שווארצע יודען".

פאר דער לעצטער צייט פונ׳ם גרויסען קריזיס אין די איינוואנדערונגס־לענדער ציהען אויך די ווייטע לענדער פון אינדאנעזיען א געוויסע אויפמערקזאמקייט מצד די יודישע מאסען פון מזרח־אייראפא. מיט א קורצע צייט צוריק האט די וועלט־מזרחישע אינפארמאציע־ביורא „היאס־יק"א־עמיגדירעקט" (הי קעם) בעקומען אנ׳אנפראגע פון א גרופע רוסישע יודען פון מצהעראו (פערסיען), וועלכע ווילען פאהרען זיך בעזעצען אויף די פיליפינען אינזלען. יודען פון לעמבערג און פון לאדז פרעגען ביי דער זעלבער ביורא אנ׳עצה וועגען יאווא און סינגאפאר, איינציגע שרייבען אז זיי ווייסען נישט אויב טשילי אדער אורוגוואי, בראזיליען אדער קאלומביע איז בעסער פאר יודישע עמיגראנטען ווי די מיסטעריעזע פערכשופטע אינדיע מיט איהרע ארומיגע אינזלען.

יודען מיט אביסעל געלד האבען געמאכט שעהנע געשעפטען און פיין זיך איינגעארדענט אין יאווא און אויף די איבריגע אינזלען און האפען־שטעט ביי די דארטיגע יודען איז א טענדענץ צו האלטען דעם פרעסטיזש פונ׳ם אייראפעער און נישט דערלאזען אנ׳אנקומענדען אייראפעער צו שטעלען זיך אויפ׳ן זעלבען סטאנדאר מיט ׳ן דארטיגען געבוירטיגען אזוי איז געווען ביז נישט לאנג.

דער לעצטער וועלט־קריזיס האט אויך געטראפען די קאלאניאלע לענדער פונ׳ם ווייטען אריענט און די לאגע איז אויך דארט נישט גלענצענד. חוץ דעם די געשעהענישען אין אינדיען, דער גרויסער קאמף פון די הינדוסען פאר אראפווארפען דעם ענגלישען יאך, די גרויסע באיקאט־בעוועגונג און דער ווידער־קול פון די אלע געשעהענישען אויף די ארומיגע שכנישע לענדער און אינזלען פון אינדאנעזיע, אויך די לעצטע ערד־ציטערניש אין יאווא און אלעס צוזאמען — האט שארף פערערגערט די לאגע אויך דארט, ביי די גרויסע גבירים און מיליאנערען אין אינדיען איז איצט א שטימונג וואס מעהר געלד צו מאכען און אריבערפעקלען זיך קיין ענגלאנד, פראנקרייך און אנדערע לענדער פון אייראפא.

די בעציהונג פון די אינדוסען און מאלאייער צו די יודען איז א גאנץ פריינדליכע און פרידליכע, די יודען אין אינדיען האלטען זיך גאנץ נייטראל צו די לעצטע פאליטישע געשעהענישען. די געבורטיגע ווייסען, אז די יודען אין אינדיען און אויף די אינזלען געפינען זיך דארט העכער ווי הונדערט יאהר און האבען קיינמאל זיך נישט געמישט אין די אינערליכע געשעהענישען פונ׳ם לאנד. די בעציהונג צו יודען מצד די מאכטהאבער־היגדוסען איז עטוואס שארפער פאר דער לעצטער צייט, דאך איז שווער צו זאגען וועגען וועלכע נישט איז פערספעקטיווען און א גרעסערע יודישע איינוואנדערונג און סטאביליזאציע פון א גרעסערען קיבוץ מזרח־אייראפעאישע יודען אין די ווייטע סוב־טראפישע און טראפישע הייסע קאלאניאלע לענדער און אינזלען פון דרום־אזיען, אין האלענדיש־אינדיען קען מען אויסקומען מיט דייטש, די יודען פון יאווא האלטען זיך מעהר ענג און איינגעשלאסען צווישען זיך. דאך מערקט זיך ביי דאס רוב אנגעפאהרענע א טענדענץ — אפצושפארען געלד און פאהרען זיך בעזעצען אין אנ׳ארט מיט א מילדערען קלימאט.

א פאניעוויעזשער

אנדערש, ווי פריד־הער...

אין כינע הויבט מען אז פיהרען ליבעם אויף אונזער שטייגער

אין דער כינעזישער שפראך איז נישטא דאס ווארט ליבע אין דעם זין, ווי עס ווערט געברויכט אין אייראפא. דאס הייסט אבער נישט, אז אין כינע איז נישטא אזא זאך, ווי ליבע.

ליבע און חתונה אין כינע קוקען אויס גאנץ אנדערש, ווי אין אונזער ציוויליזירטער וועלט.

ביי אונז, צום ביישפיל, הויבען זיך אן די מעהרסטע חתונות דורך א ליבע צווישען חתן־כלה, ווען עס האלט שוין ביי חתונה האבען זענען די וויכטיגסטע פערזאנען דער חתן מיט דער כלה.

און ביי דער חתונה גופא איז די כלה דער צענטר פון אויפמערקזאמקייט, מען קוקט נאך ווי אזוי זי זעהט אויס, ווי זי גייט אנגעטון.

די עלטערען, סיי פון חתנ׳ס צד, סיי פון כלה׳ס צד, שפילען נישט קיין וויכטיגע ראלע. סיידען די עלטערען פון וועלכען עס איז צד זענען בעריהמטע פערזענליכקייטען און זיי שפילען דאן די ראלע צוליב זייער יחוס אדער דעם הויכען פלאץ, וואס זיי פערנעהמען אין געזעלשאפטליכען לעבען.

ווען עס זאל צום ביישפיל חתונה האבען דעם פרעזידענטס א זוהן אדער טאכטער, אדער דער מחותן זאל זיין א סענאטאר, איז גאנץ נאטירליך, אז די מחותנים זאלען ציהען מעהר אויפמערקזאמקייט ווי חתן־כלה אליין.

..איז דורכשניטליכע חתונות זענען אבער די הויפט־העלדען די חתן־כלה.. מיט יעדער נייער חתונה ווערט אויסגעטיילט א נייע פאמיליע, וועלכע הויבט אן א בעזונדערען און אייגענארטיגען לעבען, וואס האט ווייניג שייכות מיט דעם פאמיליען־לעבען פון די עלטערען, סיי פון חתנ׳ס צד, סיי פון כלה׳ס צד.

דאס אפגעזונדערטע אינטימע לעבען פון חתן־כלה הויבט זיך טאקע אן באלד נאך דער חתונה.

אין כינע איז אבער די לאגע א גאנץ אנדערע.

ערשטענס איז דארטען נישטא אזא זאך, ווי א ליבע צווישען חתן־כלה פאר דער חתונה. די שידוכים ווערען געשלאסען פון די עלטערען און ביי דער חתונה שפילען די מחותנים די הויפט־ראלע.

דער חתן און די כלה בלייבען אין הינטערגרונד. אין פערלויף פון דער חתונה־צערעמאניע, זיצט די כלה די גאנצע צייט א פערשלייערטע אויף א ווייכען שטוהל און זי ווייזט זיך גארנישט פאר׳ן עולם, בלויז איהרע אינטימע חברטעס דרעהען זיך ארום איהר.

נאך דער חתונה געהט די כלה אוועק צו דעם חתנ׳ס עלטערען און זי ווערט פערעכענט אלס א מיטגליד פון דעם חתנ׳ס עלטערען.

אפטמאל בעשטעהט די גאנצע חתונה־צערעמאניע אין דעם, וואס די כלה ציהט זיך אריבער פון איהר מאמעס היים אין דעם הויז פון איהר חתן.

דאס הייסט שוין אין כינע, אז זי האט חתונה געהאט.

ביי אונז רעדט מען א סך וועגען א שוויגער, און אפט ציטערט אביסעל דאס הארץ ביי דער יונגער כלה אויס מורא, טאמער וועט זי אנטרעפען אויף א שלעכטער שוויגער, כאטש בכלל איז די כלה מיט קיין זאך נישט פערפליכטעט צו דער שוויגער און זי האט א רעכט איינגאנצען נישט צולאזען איהר צו זיך אין הויז.

אין כינע איז אבער די שוויגער די אמת׳ע באלעבאסטע איבער דער שנור. ווען די כלה ציהט זיך אריין צום חתנ׳ס עלטערען אין הויז, איז זי נישט מעהר ווי א שקלאפין ביי דער שוויגער. איהרע הויפט־פליכטען זענען פריהער פון אלץ צו טון אלץ, וואס די שוויגער הייסט. אפגעבען איהר כבוד, און בעדינען זי ווי עס דארף צו זיין. איהר צווייטע פליכט איז צו האבען קינדער און איבערהויפט יונגלעך, כדי צו פעראייביגען דעם נאמען פון מאן און זיין פאמיליע.

ביי אונז, ווען א יונג ווייבעל זאל א פאר חדשים נאך דער חתונה פערלאזען דעם מאן, און אוועקגעהן וואוינען צו איהר מוטער, וועט מען גלייך אנהויבען רעדען, אז א „שווארצע קאץ" האט צושטערט דעם שלום בית פון דעם יונגען פארל.

אין כינע איז אבער א מאדע אז אין צוויי אדער דריי חדשים נאך דער חתונה זאל די פרוי אוועקגעהן פונ׳ם מאן און געהן וואוינען מיט איהרע עלטערען א געוויסע צייט, ווען א כינעזיש יונג ווייבעל זאל פערבלייבען אין דעם מאנ׳ס הויז א לענגערע צייט און זאל זיך נישט צוריקקעהרען צו איהר מאמען אהיים, וועלען אלע שכנים און בעקאנטע זי בערעדען, מען וועט אויף איהר טייטלען מיט די פינגער, אז „זי האט זיך פערליבט אין איהר אייגענעם מאן".

אין דעם פערהייראטען לעבען האט די כינעזישע פרוי ווייט נישט די זעלבע רעכט ווי אנ׳אייראפעאישע פרוי. ביי אונז, צום ביישפיל קען סיי דער מאן און סיי די פרוי אנקלאגען איינער דעם אנדערען אויף גט, אויב עס איז פערהאן א סיבה דערצו. אין פאל די פרוי איז אנ׳עקרה און קען קיין קינדער נישט האבען, קען זי דער מאן נישט אפגעטן אויף דעם גרונד, אין כינע קען די פרוי אונטער קיין שום אומשטענדען קיין גט נישט פערלאנגען, אין בעצוג צו דער פרוי האלט מען זיך דא ביים פרינציפ אז „איינמאל געהייראט — ביז׳ן טויט פערהייראט". דער מאן קען אבער יא פטור ווערען פון דער פרוי צוליב פערשידענע סיבות. ווען א פרוי איז קינדערלאז האט דער כינעזער א רעכט זיך צו נעהמען א צווייטע פרוי. עס איז אפילו די פליכט פון דער כינעזישער פרוי וועלכע קען אליין קיין קינדער נישט האבען, צוצורעדען דעם מאן ער זאל חתונה האבען מיט א צווייטער פרוי, וועלכע זאל איהם געבוירען קינדער און אויף אזא אופן פעראייביגען זיין נאמען או ודעם נאמען פון דער פאמיליע.

אינטערעסאנט איז דער מנהג אין כינע וועגען פרעזענטען. אין כינע ווערען די מתנות געגעבען צו די עלטערען פון דער כלה. אפילו אזעלכע זאכען, וואס וועלען געברויכט ווערען בלויז פון חתן־כלה געהערען אויך נישט צום יונגען פארל. נאר די כלה׳ס עלטערען. די דרשה־געשאנק ווערט אין דעם טאג פון דער חתונה מיט גרויס פאראד געפיהרט אין די גאסען, כדי אלע זאלען זעהען, וואס פאר א דרשה־געשאנק די כלה׳ס עלטערען האבען געקריגען.

לעצטענס האט אבער כינע זיך שטארק פערקוקט אויף אונז, זי וויל זיך מאדערניזירען. זי וויל איבערנעהמען די קולטור פון די ציוויליזירטע לענדער און דעם בעסטען פארשריט, אין דעם הינזיכט האט כינע געמאכט אויפ׳ן געביט פון ליבע. די יונגע כינעזישע מיידלעך זאגען זיך איצט אפ פערשלייערט צו ווערען פון זייערע עלטערען מיט א חתן, וואס זיי האבען קיינמאל נישט געזעהען. די יונגע כלה׳ס ווילען אליין אויסזוכען זייערע בעשערטע און א סך פון די לעצטע חתונות זענען טאקע פארגעקומען אלס רעזולטאט פון ליבעס און נישט פון שדכנים אדער א געשעפטס־אפמאך צווישען די עלטערען פון חתן־כלה. צוזאמען מיט דעם נייעם בעגריף וועגען ליבע און חתונה נעהמט אויך איבער די כינעזישע פרוי אונזערע בעגריפען וועגען פאמיליען־לעבען און וועגען דער פרייהייט פון דער פרוי.

ר. איזראעל.

אויף זינדיגע וועגען

סענסאציאנעל־עראטישער ראמאן פון לאדזער לעבען

(74

— מיט איין ווארט זאג איך אייך, פריילין ראמא, דאס מיידעל האט מיך ארויסגעפיהרט פון גלייכגעוויכט. דאס איז א וואונדערבארע ערשיינונג.

— איך וועל זיך בעמיהען, האט ראמא געזאגט, אז יאקובס שוועסטער זאל שוין פון איצט אן קענען מיט דער פולער האנד געניסען פון לעבענס־פרייד.

— ווי איך האב געקענט ארויסדרינגען פון דעם געשפרעך פון איהר, ציטערט זי פאר דעם געדאנק וועגען איהר צוקונפט. זי האט מורא, אז טאקע צוליב איהר פערגאנגענהייט וועט יאקוב נישט וועלען, אדער נישט קענען זי האלטען ביי זיך, און זי וועט מוזען פון דאנען אוועקגעהען. דאס וואלט פאר איהר געווען דער שרעקליכסטער קלאפ אין איהר לעבען.

— אבער וואס פארא נארישקייט, יאקובען פאלט דאס זיכער אפילו נישט איין, איך קען דאך יאקובען, איך קען זיין כאראקטער.

— נו, און איהר, פריילין ראמא, ווי וועט איהר זיך בעציהען צו איהר צוקונפט, צו איהר פערבלייבען ביי אייך אין הויז. איך וויל עס וויסען באקרעם, ווי איך קען איהרע פלענער אין זאך [illegible]

[illegible]

איהר מיך. נאך אפילו פרעגען וועגען דעם, מאניע וועט זיין ביי מיר, ווי אנ׳אייגענע שוועסטער. איהר פערגאנגענהייט, נאכדעם ווי איהר הער דאקטער האט מיך בעקענט מיט איהר כאראקטער, עקזיסטירט נישט מעהר ביי מיר. זי איז ביי מיר אינגאנצען אויסגעשטראכען, איך וועל מיך בעמיהען, אז זי זאל אנהויבען א ניי לעבען.

— זי בלייבט אלזא ביי אייך.

— אהן שום בעווארעניש.

— דאס איז גוט פריילין ראמא, דאס איז זעהר גוט. דאס איז אויסגעצייכענט.

— אבער הער דאקטער, וואס זענט איהר אזוי צוטראגען, ווי מיר דוכט זיך, אז איהר האט געדארפט זיין צופרידען מיט מיין ענטפער, אדער אפשר טו איך גארנישט אזוי ווי מען דארף צו טון.

— ניין פריינד, איהר האנדעלט אזוי ווי אנ׳אנשטענדיגער מענש דארף און מוז האנדלען.

— וואס איז ווידער די סיבה פון אייער דערנערווירונג?

— דער דאקטער איז געשטאנען רגע און צוריק איבערן צימער און נישט געענטפערט [illegible]

דאנק, צו וועלכען ער קען זיך נישט צוגעוואוינען, עפעס האט איהם געמאטערט אזעלכעס, וואס ער האט נישט געקענט ארויסזאגען. פלוצלונג האט ער זיך אפגעשטעלט נעבען ראמאן און געזאגט:

— מיין הארציגער פריינד, איהר זענט געווען זעהר אויפריכטיג מיט מיר און איך וויל דאס אויך זיין מיט אייך. אזוי גוט ווי איהר איצט, האב איך שוין זייט לאנגע, לאנגע יאהרען מיט קיינעם נישט גערעדט קיין אויפריכטיג ווארט צו "עדען, איינזאם בין איך שטענדיג און עלענד, שטענדיג אריינגעגראבען אין די ביכער, שטענדיג פערזארגט און פער׳דאגה׳ט, יאהרען קענען אדורכגעהען, אז אויף מיין פנים זאל זיך קיין שמייכעל נישט בעווייזען.

סאפיר איז שטיל געבליבען און זיך פערטראכט.

— דאקטער, דערציילט מיר וועגען אייער צארען, איך בין גרייט דעם טיפסטען אנטיילצונעהמען אין דעם אלעם, וואס מאטערט און פייניגט אייך.

— קוקט מיך גוט אן ראמא.

ראמא האט פערוואונדערט שארף אנגעקוקט דעם דאקטער סאפיר.

— איהר זעהט מיין צוויי גרויסע הויקערס פון הינטען און פון פאראנט?

ראמא האט אראפגעלאזט די אויגען.

— ניין, ראמא, נישט אזוי קוקט אויף מיר, גלייך מיר אין די אויגען אריין, איהר זעהט מיין מיאוסען עקלהאפטען פנים?

ראמא האט זיך אינגאנצען פערלוירען, דאס [illegible]

גומען די שפראך.

— איהר זעהט דאס אלץ, זאגט איהר זעהט?

— אבער הער דאקטאר, דאס איז דאך די שולד פון דער נאטור.

— ווער דערין זאל נישט שולדיג זיין, אזוי איז עס אבער.

— איהר זייט דאך אבער א געבילדעטער מענש א וויסענשאפטס־מאן, א בעריהמטער מעדיקער.

— נו, איז וואס, האט מיר שוין אימיצער צוליב דעם, א חוץ אייך פריילין ראמא, ארויסגעוויזען אביסעלע הארציגקייט, אביסעלע ליבע, אביסעלע הארץ; א, רחמנות האט יעדער אויף מיר דאס ווייס איך, אבער איך בין גרייט יעדען איינציגען, וואס פיהלט בלויז רחמנות צו מיר, צו שפייען אין פנים אריין, איך דארף נישט קיינעמס קיין רחמנות.

— אבער וואס מיינט איהר דערמיט, ה׳ דאקטאר?

— איך מיין דאס, וואס יעדער מיידט אויס מיין געזעלשאפט, וואס די אבערגלויביגע דערשרעקען זיך, ווען זיי זעהען מיך אינדערפריה. וואס איך בין דער אביעקט פון אויסלאכען, פון וויץ. איך מיין דערמיט צו זאגען — וואס איך געהער צו אנ׳אנדער קאטעגאריע מענשען.

— איהר טרייבט שטארק איבער, הער דאקטאר

— ס׳קען זיין ראמא, ס׳קען זיין, אז מיר דוכט זיך אזוי אויס, אבער פארוואס דוכט זיך נישט אויס אנדערע. די גלייכע, די שעהנע, א סימן, אז עפעס איז אין דעם דאך פאראהאן.

ראמא האט געפיהלט א שטיק אמת אין סאפירס רייד, זי האט אבער נישט געפונען קיין [illegible] איהם צו טרייסטען.

(המשך קומט)

הייַנט פּרעמיערע! גרויס מאָנומענטאַל קלאַנג-מייסטערווערק פון דער פּוילישער פּראָד. אויף'ן גרונד פון דער נאָוועלע פון Henryk Sienkiewicz

פריי באַאַרבייט פון Ferdynand GOETLA

„יאַנקאָ מוזיקאַנט"

– אין די הויפּטראָלן Marja Malicka, Witold Conti, Dymsza-Krukowski און דער בעקאַנטער מיט זיינע אויפטריטן אין לאָדז Żabczyński

רעזשי: Ryszard Ordyński מוזיק: Grzegorz Fitelberg טעקסטען פון לידער פון Konrad Tom

אויסער'ן פּראָגראַם: פּרעכטיגע קלאַנג-צוגאַבע א. נ. „שקעלעטען-טאַנץ". אָנהויב אין געוו. טעג 4.30 נאָכמ. שבת און זונטאָג 1 א זייגער בייטאָג. לעצטער סעאַנס 10.15 אָוונט.

Dr. med.
W. Eychner
גינעקאָלאָג-אַקושער
זגערזשער 11
טעלעפאָן 72–134
נעמט אָן פון 2–8 נאָכמ.
און פון 7½–9 אָוונט.

קוואַליפיצירטע
דאַמען-שניידער
בעשטעלט
קענען זיך מעלדען פון
זאַמאַרט פּאָמאָרסקאַ 22
ביי ק. נאַסט

שני"דער-געזעלן
צו מענער-מאַגאַזין 1-טע סאָרט סאַקעס, אָנ'אַבער-מאַשינער, 2 אונטערמאַשינער און אָנ'אויספּרעסער קענען זיך מעלדען
פּאָלודניאָוואַ 42,
ביי לאַנדסבערג.

ENGLISH
פאַר אָנפאַנגער און פאָרגעשריטענע. קאָנווערסאַציע, ליטעראַטור
צו צוגענגליכע פּרייזען
ערטיילט אַ פעהיגער פּעדאַגאָג. — אַפערטען אין אַדמיניסטר. פאַר „Mir"

אַכטונג, שטעפּער!
עס ווערט געברויכט אַ
פּאַמאָצניק ריכטעווער
און אַ נייהער
פון זאַפּאַרט גלובנאַ 33
ביי ווינפעלד. 2598

אַ מעדעל

צו נייהען וועש קען זיך מעלדען זגערזשער 5
ביי וואָלקאָוויטש, אָפיצינע, 4. שט. 2596

צו פערקויפען
אַ קליין ריסאַר-וועגעלע אין גוטען צושטאַנד מיט 4 נייע גומענע רעדער, ווי אויך אַ יונג פערד מיט אַ געשפּאַן. צו ערפאַהרען ביי מ. פּאָזנאַנסקי, נדאַנסקאַ 11. 2596

אַ צימער

צו פערמיטען
דירעקט פון ווירט. אַל. 1. מאַי 38. צו ערפאַהרען ביים וועכטער.

בעל-דרשן
די מתפללים פון שוהל „סיני" (גלובנאַ 62) זוכען אַ בעל דרשן טוב אויף שבת בייטאָג 2 שעה צו לערנען. צו ערפאַהרען יעדען טאָג בין מנחה למעריב ביי די גבאים.

אַ מאַשינער
צו בעסערע הויזען-אַרבייט קען זיך זאָפּאָרט מעלדען ביי שאַרפער, וואָסכאָדניאַ 49 אויף נאָך דעם שטרייק צו אַרבייטען

ס'ווערט געברויכט
2 צימער און קיך
מיט בעקוועהמליכקייטען אין דער געגענד פון פּלאַץ וואָלנאָשטשי. — אָפערטען אין אַדמינ. אונטער „100"

שטאַנדאַרט-אַרבייטער
נויטיג פון זאָפּאָרט.
וואָלטשאַנסקאַ 52,
דימאַנט. 2662

הוראה

בשפה וספרות עברית, דברי ימי ישראל תנ"ך, תלמוד גם יהודית, פולנית גרמנית. השכר נמוך. לפנות אל המערכת בעד11

DR. MED.
Haltrecht
ספעצ. ארצט פאַר הויט און געשלעכטס-קראַנקה.
נעמט אָן פון 8–10 פריה, פון 12—2 נאָכמ. און פון 6 ביז 8.30 אָוו. זונטאָג פון 9 ביז 1 בייטאָג.
פּיעטריקאָווער 10
נעמט אָן אין לעטשניצע Śródmiejska8 סאַניטאַס פון 2 ביז 3 נאָכמ.

פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען
לעטשניצע
רענטגען-אינסטיטוט
און ערצליך-דענטיסטישער קאַבינעט
זגערזשער 17, טעל. 116-33
ד"ר גאָלדשטיין-פּאָלאַק אויגען-קראַנקה. פון 1–2
ד"ר ווייגבערג אינערן, הערץ און לונגען פון 1–2 און פון 6–7
ד"ר יוסטמאַן נערווען-קראַנקה. פון 12–2
ד"ר סטופּעל רענטגען פון 12–2 און 4–6
ד"ר פּאַפּיערני פרויען- און געבורטס-הילף פון 11–1½
ד"ר מאַנטאַר כירורגישע קראַנקה. פון 5–6
ד"ר ראַקאָווסקי נאָז, האַלז און אויערען-קר. פון 10–11, 2–3 און פון 6–7
ד"ר ראָזענצווייג קינדער-קראַנקהייטען פון 11–12 און פון 4–5
ד"ר רוזשאַנער הויט- און געשלעכטס-קר. פון 1–2
נ. ראָזעס צאהן-ארצט פון 9–1
א. גראַדזענטשיק צאהן-ארצט פון 3–7
צאהן-זאַנדהיילונג, בעלײַכטונגען, קוואַרצען, מאַסאַזשן א.א.וו. ביי דער לעטשניצע איז געעפנעט געוואָרען א רענטגען-אינסטיטוט. — היילונג פון הויט-קראַנקהייטען פון קאָפּ (פּאַרך) מיט רענטגען-שטראַלען, פאַר בעשטראַלונג און דורכלײַכטונג, קוואַרץ-לאַמפּען, דיאַטערמיע, עלעקטריזאַציע.
אַלע מעגליכע אַנאַליזען.
אימפּפונגען נעגען שאַרלאַך ושקאַרלאַטינע.
די לעטשניצע איז אויך אָפען זונטאָג.
וויזיטען איז שטאָט.

קינאָ-טעאַטער
ZACHĘTA
זגערזשער 26 26
היינט און ווייטערע טעג!
דער גרעסטער פילם פון דער וועלט!
מאָנומענטאַלע עראָטישע דראַמע לויט'ן אונשטערבליכען ווערק פון וויקטאָר הוגאָ א. נ.
דער גלאָקען-ציהער פון נאָטרדאַם
אין דער הויפּטראָלע דער אונשטערבליכער פילם-קינסטלער
LON CHANEY
אָנהויב פון די סעאַנסען: אין געוו. טעג 4 נאָכמ. שבת, זונטאָג און יום-טוב — 12 אַ זייגער בייטאָג. דער זאַל איז גוט בעהייצט.
נעקסטער פּראָגראַם: „די שלאַכט ביים סאָם"

קלאַנג-פילם-טעאַטער
„MIMOZA"
ul. Kilińskiego 178.
היינט און פאָלגענדע טעג!
גרויסע פּרעמיערע!
„אויף יענער זייט ים"
אין דער הויפּטראָלע דער ליבלינג פון אַלע פעלקער
Maurice Chevalier
אויסערדעם: קלאַנג-צוגאַבע
אָנהויב 5.30, 7.30 און 9.15, שבת, זונטאָג און יום-טוב 3.30 נ"מ

זיכערע הילף און א רפואה
אהן א אפּעראַציע, אָן בלוט, אהן א מעסער און אהן בלוט-פּערגיסונג פאַר קראַנקע אויף קילעס פאַר מענער ווייבער און קינדער. פערשידענע קאַליקעס איז גוף פאַר הויקערס און פיס

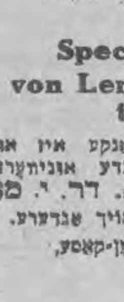

פערלאָזט אייך נישט, ווייל דער ווינקעל-בראָך ווערט גרויס אזוי ווי א מענשען-קאָפּ, אָדער אזוי ווי א וואַסער-קאַן און עס פאַלט אַריין אין דעם פוס און דער קראַנקער איז אין א גרויסער סכנה דורך פערדרייען די קישקעס ווערט ער בראַנדיג און שטאַרבליך. ספּעציעל גוטע היילבאַנדאַזשען אויסגעצייכענט גוט דורך גרויסע פּראָפעסאָרען מיט מיינע בעהאַנדלונג און פון דייטשן פּראָפעסאָר

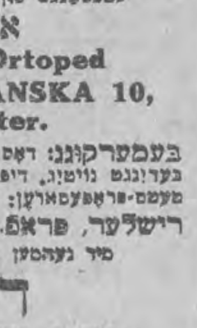

דאָקטאָר בראָכו רטיינג געזעטינעט זיכער דעם שמערטצען און געפעהרליכסטען בראָך. אויך פאַר הויקערס ליידונגען מיט הייל-גאָרסעטען און אַפּאַראַטען פאַר פערקרומטע פוס און פלאַט-פוס ספּעציעלע איינלאַגען אין די שיך. קינסטליכע גומענע פיס און הענד, גומענע זאָקען פאַר די גרעסטע קראַנקע אָדערן.
עמפּפאַנגען פון 9 ביז 1 בייטאָג און פון 3 ביז 7 אין אָוונט.
אָרטאָפּעדישע אַנשטאַלט
Specialist J. RAPAPORT Ortoped
von Lemberg Łódź, WÓLCZANSKA 10,
tel. 221-77, front, parter.
בעמערקונג: דאָס פערזענליכע ערשיינען פון די קראַנקע איז אונבעדינגט נויטיג. דיפּלאָמען האָבען אויסגעשטעלט פאָלגענדע אוניווערזיטעטס-פּראָפעסאָרען: פּראָפ. ד"ר באַראַנטש, פּראָפ. דר. י. מאַרישלער, פּראָפ. ד"ר בר. קיעלאַנאָווסקי און אויך אַנדערע.
מיר נעהמען אויך אָן פערזיכערטע פון דער קראַנקען-קאַסע,
דאַנקזאַגונג.
דעם ה. ספּעציאַליסט י. ראַפּאַפּאָרט, וואוינהאַפט אין לאָדז, וואָלטשאַנסקאַ 10 דריק איך אויס מיין דאַנקבאַרקייט פאַר איינהאַלטען מיר די זעהר שווערע ברוך-ראַפּטור אָנ'ער 25 יאָהר האָב איך געליטען פון שטענדיגע ווייטאָג-עטאַקען און היינט, אַ דאַנק דעם גרויסען ספּעציאַליסט בין איך פריי פון ליידען און פעהיג צו דער אַרבייט. דערמיט דריק איך אויס אויך מיין הערצינסטע דאַנקבאַרקייט.
Tema Rozenblum.

טוך-און קאָרט-לאַגער
Sz·MAROKO
לאָדז, נאַוואָמיעסקאַ 2,
פראָנט, 1-טער שטאָק, טעל. 159-48.
עמפּפעהלט צום פריהלינג- און זומער סעזאָן אַ גרויסען אויסוואַהל פון די נייעסטע און בעסטע דאַמען- און הערען-שטאָפען.

הלא חכמה תקרא ותבונה תתן קולה

אם תקח אמרי ומצותי תצפן אתך
אז תשכן בטח ושענן כי הלך בתום
ילך בטח ומעקש דרכיו יודע
אויבער דעם וועלט נאָר קומען אין ביוראָ
פון ד. מאַנעלאַ
וואָס איז איבערגעטראָגען געוואָרען פון צווייטען הויף אויף'ן ערשטען הויף
פּיעטריקאָווער 17, לינקע אָפיצינע פּאַרטער, טעל. 124-95
וואו ס'ווערט ווייטער ערלעדיגט פּינקטליך און געוויסענהאַפט געשריבען אַלערליי ביטעס: ציווילע, קאַרנע, האַנדלאָווע, אַפּעלאַציעס, אַדוואָקאַציעס, קלויזולעס, זאַבעזפּיטשעניעס אויף אַלע שטעט אין פּוילען, וועגען דירות אין אויסלאַנד ראַזיעמטשע, ווי אויך איבערזעצונגען אין אַלע שפּראַכען.
בעמ.: קלויזולעס און זאַבעזפּיעטשעניעס ווערען ביי מיר ערלעדיגט במשך פון 24 שעה
מיט אַכטונג ד. מאַנעלאַ,
פּיעטריקאָווער 17, 1-טער הויף

יעדער איינציגער
מעבעל
האָט זיך איבערציינגט, אַז פאַר דיוואַנעס, פעלצען, גייה-מאַשינען, גאַרדעראָבען אז"וו צאָהלט די העכסטע פּרייזען
א. ווייצמאַן שענקעוויטש 23
טעלעפאָן 191-00.
ביי מיר איז שטענדיג פערשידען גענוצט מעבעל אין גוטען צושטאַנד צו פערקויפען.

אַ בשורה טובה
פאַר עלטערען, וואָס זייערע קינדער לערנען אין פּאַווזשעכנע שולען!
די ליישונג פון בעוואוסטען אָרטאָדאָקסישען נאָכמיטאָג-חדר פאַר קינדער, וואָס לערנען אין פּאַווזשעכנע שולען, מאַכט בעקאַנט דאָס נאָך אַ גרינדליכען רעמאָנט ווערט דאָס חדר פולשטענדיג רעאָרגאַניזירט און פערפולקאָמט אויף אַלע געביטען פון לימודי קודש. ס'ווערט געלערנט דורך מלמדים מיט ספּעציאַליסטען עברי, חומש, רש"י תנ"ך משניות גמרא אַ פּערגרעסערטער קורס פאַר העברעאיש (רעדען און שרייבען), אויך יודישע בריף זעלבסט צוזאַמענשטעלען. צוליב'ן קריזיס הנחה, פּרייזען.
פּלאַץ וואָלנאָשטשי 6 (נייע שטאָט)
קוויער אָפיציגע. איינשרייבען קען מען זיך טעגליך פון 2–7 אָוונט.

Dr. med. NIEWIAŻSKI
ספּעציאַליסט פאַר סיפיליס, טריפּער און הויט-קראַנקהייטען, בעהאַנדלונג פון מענער-שוואַכע
אַנדזשעיאַ 5, טעל. 159-40
נעמט אָן פון 8–11 און פון 5–9 אָוו.
זונטאָג און יום-טוב פון 9–1 פאַרמ.
בעזונדערער וואַרטע-זאַל פאַר פרויען.

Dr. med. J. Lubicz
כירורג-אָרטאָפּעד
Gdańska 28, tel. 183-17
קראַנקהייטען פון די ביינער, געלענקען, פערקרימונגען פון די פּלייצעס און גלידער
איינענע פּראָדוקציע פון ווערטליכע אָרטאָפּעדישע אַפּאַראַטען, ווי: חקלאָרקעס אויף פּלאַטפוסען, קינסטליכע הענד און פיס, גאָרסעטען א. ז. וו.
נעמט אָן פון 2,30 ביז 4,30 נאָכמיטאָג.

Dr. med. Józef Szmerłowski
אַקושער-גינעקאָלאָג
Piotrkowska 17, telef. 107-13
נעהמט אָן פון 3–5 און פון 7–8 אין אָוונט.

„SANATO"
ווענעבערישע קירורגישע קליניק
אַגראַדאָוואַ 10, טעל. 213-57
1-טע און 2-טע קלאַס
ערצטליכע אויפזיכט איבער דער מוטער און קינד
פּרייזען פון געבורט
אין 2-טע קלאַס צוזאַמען מיט פערהיטונגס-מיטלען
200 זל.
אויגען-אַפּטיילונג פון ד"ר מעד. י. קראַוש
עמפּפאַנגס-שעה'ן פון 1 ביז 2 נאָכמיטאָג.
כירורגישע אַפּטיילונג פון ד"ר מעד. מ. קאַנטאָר
עמפּפאַנגס-שעה'ן פון 1 ביז 2 נאָכמיטאָג.

DOKTOR
H. WOŁKOWYSKI
צעגעלניאַנאַ 4
(פריהער צעגעלניאַנאַ 36) טעל. 216-90,
ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט- און וועגערישע קראַנקהייטען, מענער-שוואַכע, אַלע אַרט אַנאַליזען, עלעקטראָטעראַפּיע, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-שטראַהלען
נעמט אָן פון 9 – 2 נאָכמ. און פון 5 – 9 אָוונט
פאַר דאַמען בעזונדערער וואַרטע-צימער.

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.